

Īpašais ziņojums

Eiropola atbalsts migrantu kontrabandas apkarošanai:

vērtīgs partneris, bet nepietiekami izmantoti datu
avoti un rezultātu mērīšana

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–X
Ievads	01–15
Revīzijas tvērums un pieeja	16–21
Apsvērumi	22–71
Eiropols ir informācijas apmaiņas centrs, bet tā darbu kavē nepilnīgi dati un sadarbības problēmas	22–48
Informācijas apmaiņas apjoms turpina palielināties, tomēr vairāki jautājumi ietekmē tās pilnīgumu	23–32
Eiropols nepietiekami izmanto ārējos datu avotus	33–39
Eiropola partneri augstu vērtē sniegto informāciju, bet sadarbības problēmas kavē efektīvu datu kopīgošanu	40–48
Eiropola partneri augstu vērtē stratēģisko un operatīvo atbalstu, lai gan rezultātus nevar novērtēt un procedūras nav pietiekami strukturētas	49–71
Eiropols sniedz vērtīgu atbalstu	50–53
Eiropola operatīvā un stratēģiskā atbalsta rezultātus ir grūti pārbaudīt, jo Eiropols tos visaptveroši neizvērtē	54–64
Eiropola lietu atlases dokumentācija nav pilnīga	65–66
Eiropols saskaņo darbības ar partneriem, bet nedara to regulāri	67–71
Secinājumi un ieteikumi	72–82
Pielikums	
I pielikums. Eiropola ziņošanas un snieguma rādītāji migrantu kontrabandas jomā	
Akronīmi un saīsinājumi	
Glosārijs	

Komisijas, EĀDD, Frontex, Eurojust un Eiropola atbildes

Komisijas un EĀDD atbildes

Frontex atbildes

Eurojust atbildes

Eiropola atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

Kopsavilkums

I Migrantu kontrabanda, ko dēvē arī par nelikumīgas ieceļošanas un uzturēšanās nodrošināšanu, ir pasaules mēroga noziegums, kas apdraud migrantu dzīvības un starptautisko robežu integritāti. Tas ir viens no visienesīgākajiem noziedzīgo organizāciju noziedzīgo darbību veidiem, kas pēdējos gados ir radījis ES nopietnu humānu un drošības problēmu. ES 2015. un 2016. gadā piedzīvoja nepieredzēti lielas migrantu plūsmas ierašanos. Eiropas Savienībā ieceļoja vairāk nekā 1 miljons neatbilstīgu migrantu. Eiropols uzskata, ka liela daļa šo cilvēku ieradās ar migrantu kontrabandistu starpniecību.

II Eiropols, ES Aģentūra tiesībsardzības sadarbībai, 2016. gadā izveidoja Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centru, kura uzdevums ir proaktīvi atbalstīt ES dalībvalstis migrantu kontrabandas organizēšanā iesaistīto noziedzīgo tīklu likvidēšanā. Tā kā Eiropolam nav izpildpilnvaru (tas nevar aizturēt noziedzniekus), tas palīdz dalībvalstīm, galvenokārt darbojoties kā centrs informācijas apmaiņai par noziedzīgām darbībām un saistībā ar dalībvalstu kriminālizmeklēšanas darbībām veicot koordinācijas funkciju un sniedzot operatīvo un stratēģisko atbalstu.

III Mēs novērtējam, vai Eiropols un jo īpaši Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs sniedza dalībvalstīm efektīvu atbalstu cīņā pret migrantu kontrabandu. Revīzija aptvēra laikposmu no 2016. gada (gads, kad tika izveidots Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs) līdz 2019. gadam. Attiecīgā gadījumā mēs aplūkojam arī datus par 2020. gadu. Lai atbildētu uz šo galveno revīzijas jautājumu, mēs skatījām divus apakšjautājumus.

- o Vai Eiropols ir bijis efektīvs centrs informācijas apmaiņai par migrantu kontrabandu?
- o Vai Eiropols migrantu kontrabandas jomā ir nodrošinājis efektīvu koordināciju un atbalstu?

IV Kopumā mēs secinām, ka Eiropols sniedz vērtīgu atbalstu, bet tas visu laiku sastopas ar problēmām, kas kavē pilnībā izmantot ārējos informācijas avotus, un tā sniegtā atbalsta rezultāti netiek sistemātiski mērīti, tāpēc tos ir grūti pierādīt. Revīzija papildina notiekošās debates par migrācijas spiediena pārvaldību ES, un tās konstatējumu mērķis ir stiprināt Eiropola lomu, kas ir svarīga, sniedzot efektīvu atbalstu dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm. Revīzijas secinājumi var ietekmēt arī notiekošo Eiropola regulas pārskatīšanu.

V Mēs konstatējam, ka dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādes un trešās personas ir aktīvi sniegušas Eiropolam informāciju, tomēr partneru iesaistīšanās līmenis bija dažāds. Laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam informācijas apmaiņa notika aizvien aktīvāk. Lai gan tā ir pozitīva tendence, mēs konstatējam, ka Eiropola iegūtās informācijas pilnīgumu vājināja problēmas, kas saistītas ar divpusēju sarunu sākšanu starptautisku nolīgumu noslēgšanai ar prioritārām trešām valstīm, un Eiropola nespēja tieši vākt un analizēt privāto struktūru informāciju.

VI Eiropolam kā Eiropas kriminālās informācijas centram ir vajadzīga piekļuve visām attiecīgajām datubāzēm. Tomēr patlaban Eiropols nevar izmantot visus attiecīgos ārējos datu avotus vai arī neizmanto tos pietiekami.

VII Mūsu apsekojums liecina, ka ES dalībvalstis un trešās valstis novērtē aģentūras sniegto informāciju, tomēr pilnīga Eiropola un dalībvalstu datubāzu sadarbība vēl nav panākta. Mēs atklājam arī problēmas, kas saistītas ar datu apmaiņu ar citām ES aģentūrām.

VIII Lai gan Eiropola partneri augstu vērtē tā sniegto stratēģisko un operatīvo atbalstu, tomēr, tā kā Eiropols sniegto atbalstu nemēra visaptveroši, tā rezultātus ir grūti pārbaudīt. Tas ir tāpēc, ka dalībvalstīm nav sistemātiskas procedūras datu ziņošanai par rezultātiem, kas iegūti ar Eiropola atbalstu. Eiropolam nav arī snieguma rādītāju attiecībā uz cīņu pret nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizāciju un dokumentu viltošanu, kas ir arī saistīta ar migrantu kontrabandu. Tāpēc nav ieviesta vispārēja novērtēšana par Eiropola sniegumu migrantu kontrabandas apkarošanā.

IX Eiropola operatīvais atbalsts ietver atbalstu tā dalībvalstīm un trešām partnervalstīm saistībā ar konkrētu lietu izmeklēšanu, kuras var klasificēt kā neprioritāras vai prioritāras. Prioritāro lietu noteikšanas process, kas pamatots ar atbilstīgiem kritērijiem, palīdz Eiropolam piešķirt resursus tur, kur tie ir visvairāk vajadzīgi. Šā procesa pamatā ir iesaistīto darbinieku profesionāls vērtējums, taču tas nav pilnībā dokumentēts, izņemot tās prioritārās lietas, kuras noteiktas atbalstam kā ļoti svarīgi mērķi. Tāpēc nav pietiekamu pierādījumu, kas apliecinātu, ka Eiropols piešķir resursus tām lietām, kurām tie ir visvairāk vajadzīgi.

X Pamatojoties uz šiem secinājumiem, mēs iesakām Eiropolam:

- izmantot visus attiecīgos ārējos informācijas avotus;
- uzlabot datu apmaiņu ar partneriem;

- uzlabot Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centra darbību uzraudzību un ziņošanu par tām;
- uzlabot prioritāro lietu noteikšanas procesa pārredzamību, pilnībā dokumentējot, kā notiek lēmumu pieņemšana par prioritāru lietu noteikšanu.

Ievads

01 Cilvēku kontrabanda uz ES un tās iekšienē un cilvēku tirdzniecība ir nopietni noziedzības veidi, kas apdraud ES¹, un tās ir Padomes 2018.–2021. gada prioritātes cīņā pret smagu un organizētu starptautisku noziedzību². Abos gadījumos cilvēki tiek izmantoti kā peļņas avots. Tomēr migrantu kontrabanda un cilvēku tirdzniecība ir atšķirīgi noziegumu veidi (sk. [1. izcēlumu](#)).

1. izcēlums

Migrantu kontrabandas un cilvēku tirdzniecības atšķirības

Migrantu kontrabandas gadījumā, ko sauc arī par nelikumīgas ieceļošanas un uzturēšanās nodrošināšanu, ar pašu migrantu piekrišanu kontrabandisti tieši palīdz viņiem nelikumīgi iekļūt dalībvalsts teritorijā vai šķērsot to vai peļņas nolūkā tieši palīdz migrantiem dalībvalstī uzturēties. Savukārt cilvēku tirdzniecībā cilvēku tirgotāji piespiedu kārtā ļaunprātīgi izmanto savus upurus, un tas var nebūt saistīts ar robežas šķērsošanu.

02 Migrantu kontrabanda ir pasaules mēroga noziegums, kas apdraud migrantu dzīvības un starptautisko robežu integritāti. Tas ir ienesīgs noziedzīgo organizāciju noziedzīgo darbību veids³, kas pēdējos gados ir radījis ES nopietnu humānu un drošības problēmu.

03 ES 2015. un 2016. gadā piedzīvoja nepieredzēti lielas migrantu plūsmas ierašanos. Ieradās vairāk nekā viens miljons cilvēku, no kuriem lielākā daļa bēga no kara Sīrijā un citās valstīs⁴. Visbiežāk tika izmantoti maršruti caur Vidusjūras rietumu daļu, Vidusjūras centrālo daļu, Vidusjūras austrumu daļu un Rietumbalkāniem. Lai gan kopš tā laika nelikumīga ieceļošana ES ir samazinājusies par vairāk nekā 90 %, jaunattīstības valstu

¹ Eiropols (2017), Eiropas Savienības smagas un organizētās noziedzības draudu novērtējums.

² Padomes secinājumi par ES prioritāšu noteikšanu cīņai pret organizētu un smagu starptautisku noziedzību laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam – Padomes secinājumi (2017. gada 18. maijs).

³ “Smuggling of Migrants”, Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs, 2011. gads.

⁴ EK: Faktu lapa “ES un migrācijas krīze”, 2017. gads.

ieilgusī ekonomiskā nestabilitāte un iespēju trūkums, ko papildina Covid-19 krīzes ietekme, vidējā termiņā var palielināt neatbilstīgu migrāciju uz ES⁵.

04 Migrantu kontrabanda būtībā ir slepena darbība, tāpēc tās apmēru ir ļoti grūti novērtēt. Eiropols ir aprēķinājis, ka aptuveni 90 % cilvēku, kas nelikumīgi šķērso ES robežas, izmanto migrantu kontrabandistu, galvenokārt noziedzīgu organizāciju, palīdzību. Šīs organizācijas darbojas arī citās noziedzības jomās, piemēram, dokumentu viltošanā vai cilvēku tirdzniecībā.

05 Migrantu kontrabandistu, kas palīdz nodrošināt ieceļošanu ES, izcelsme ir vairāk nekā 122 valstīs. Ziņojumos kontrabandas nozares mēroga aprēķini atšķiras, un tiek lēsts, ka tīkli, kas plešas visā ES teritorijā, 2015. gadā vien nopelnīja 4,7–5,7 miljardus EUR⁶.

06 Dalībvalstis atbild par tiesībsardzības pasākumiem migrantu kontrabandas apkarošanai. ES uzdevums ir palīdzēt šajā cīņā. Lai reaģētu uz migrantu kontrabandu, ir vajadzīga saskaņota pieeja, iesaistot vairākas iestādes (ES Padomi, Eiropas Parlamentu un Komisiju⁷), aģentūras (Eiropolu, *Frontex*, *Eurojust*, Eiropas Jūras drošības aģentūru (*EMSA*), *eu-LISA*, *CEPOL*) un citas struktūras (Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD), kopējās drošības un aizsardzības politikas misijas).

07 Galvenajā ES tiesību aktā migrantu kontrabandas jomā ("Atbalstīšanas direktīva")⁸ katrai dalībvalstij ir noteikts pienākums pieņemt atbilstošas sankcijas pret jebkuru personu, kas tīši palīdz nelikumīgi ieceļot dalībvalsts teritorijā vai šķērsot to tranzītā, vai uzturēties dalībvalsts teritorijā personai, kas nav šīs ES dalībvalsts pilsonis⁹. Lai gan Atbalstīšanas direktīvā ir izklāstītas vispārīgas norādes un pieļauti izņēmumi

⁵ Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs, Ceturtais gada ziņojums, 2020. gads.

⁶ Eiropols (2017), Eiropas Savienības smagas un organizētās noziedzības draudu novērtējums, 50. lpp.

⁷ Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts (HOME ĢD), Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts (JUST ĢD), Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāts (INTPA ĢD), Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (NEAR ĢD).

⁸ Padomes Direktīva 2002/90/EK (2002. gada 28. novembris), ar ko definē neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu, OV L 328.

⁹ Atbalstīšanas direktīvas 1. pants.

attiecībā uz humāno palīdzību, katra dalībvalsts jēdzienu “migrantu kontrabanda” definē atšķirīgi¹⁰.

08 Dalībvalstis, ES iestādes un aģentūras, kā arī citas attiecīgās personas, piemēram, Interpols un trešās valstis, sadarbojas lietišķā *ad hoc* daudzdisciplīnu platformā, ko vada ES dalībvalstis. Tā ir platforma *EMPACT*, proti, “Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem”. *EMPACT* izstrādā četru gadu politikas ciklus ES cīņai pret starptautisko organizēto noziedzību.

09 Eiropols¹¹ ir viens no galvenajiem ES migrantu kontrabandas apkarošanas dalībniekiem. Tā uzdevums ir atbalstīt dalībvalstu tiesībsardzības iestādes un veicināt sadarbību, lai novērstu un apkarotu smago un organizēto noziedzību. Eiropolam nav izpildpilnvaru – tās joprojām ir valstu kompetences jomā.

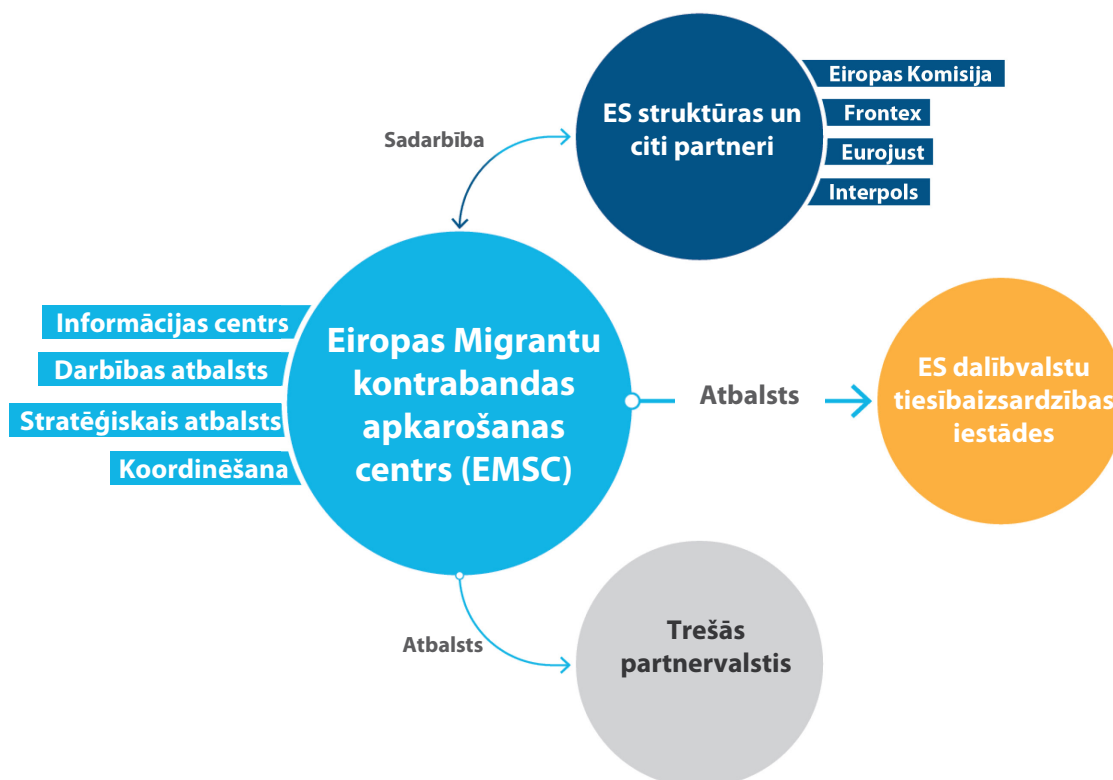
10 Pēc ilgstoša neatbilstīgas imigrācijas pieplūduma Eiropols 2016. gada februārī Eiropas Smagās un organizētās noziedzības centrā, kas ir viena no aģentūras darbības struktūrvienībām, izveidoja Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centru (*EMSC*).

11 *EMSC* ir izveidots, lai palīdzētu ES dalībvalstīm vērsties pret migrantu kontrabandā iesaistītajiem noziedzīgajiem tīkliem un tos likvidēt. Šajā nolūkā Centrs palīdz dalībvalstīm un partnervalstīm ārpus ES ieviest informācijas apmaiņu un saskaņot to darbības cīņā pret migrantu kontrabandu. Centrs arī veicina ciešāku sadarbību starp dalībvalstīm, partnervalstīm ārpus ES un citām Eiropas aģentūrām (sk. [1. attēlu](#)).

¹⁰ Eiropas Parlamenta pētījums “*Fit for purpose? The Facilitation Directive and the criminalization of humanitarian assistance to irregular migrants: 2018 update*”.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropolu).

1. attēls. EMSC loma migrantu kontrabandas apkarošanā

Avots: ERP.

12 EMSC atbild par divām speciālajām platformām (“analīzes projektiem” jeb AP), un katra platforma pēta konkrētu nozieguma veidu: AP “Migrantu kontrabanda” un AP “Phoenix” (par cilvēku tirdzniecību). AP sniedz dalībvalstīm dažādu atbalstu izmeklēšanai, tostarp veicot operatīvo analīzi un izvietošanu uz vietas. Katrs AP ir izveidots, pamatojoties uz noteikumu kopumu, kas nosaka tā mērķi un tiesības piekļūt informācijai, tostarp to, kādu informāciju AP drīkst apstrādāt un kuras dalībvalstis un asociētās trešās puses var tajā piedalīties. EMSC gada budžets pēdējos trīs gados ir saglabājies stabils, nedaudz pārsniedzot 10 miljonus EUR, ieskaitot personāla izmaksas – šajā laikposmā vidēji nodarbināti 48 darbinieki.

13 Arī citas Eiropola operatīvās vienības atbalsta cīņu pret migrantu kontrabandu: Operatīvais centrs veic ienākošo datu kontrolpārbaudes, Stratēģiskās analīzes grupa koordinē stratēģisko analīzi un Vienība ziņošanai par interneta saturu atbalsta EMSC cīņā pret migrantu kontrabandas darbībām internetā.

14 Viens no Eiropola galvenajiem mērķiem ir palīdzēt saviem partneriem, kļūstot par ES centru informācijas apmaiņai par noziedzīgām darbībām. Tas galvenokārt sniedz operatīvu informāciju, kas palīdz dalībvalstīm informācijas apmaiņā, jo uz informācijas

apmaiņu ar citām ieinteresētajām personām (piemēram, ES aģentūrām, trešām valstīm) attiecas īpaši sadarbības nolīgumi un darba vienošanās.

15 Eiropola atbalstu dalībvalstīm veido trīs galvenie tehnoloģiskie pīlāri: Eiropola informācijas sistēma, Eiropola analīzes sistēma un drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogramma (sk. [2. izcēlumu](#) un [2. attēlu](#)).

2. izcēlums

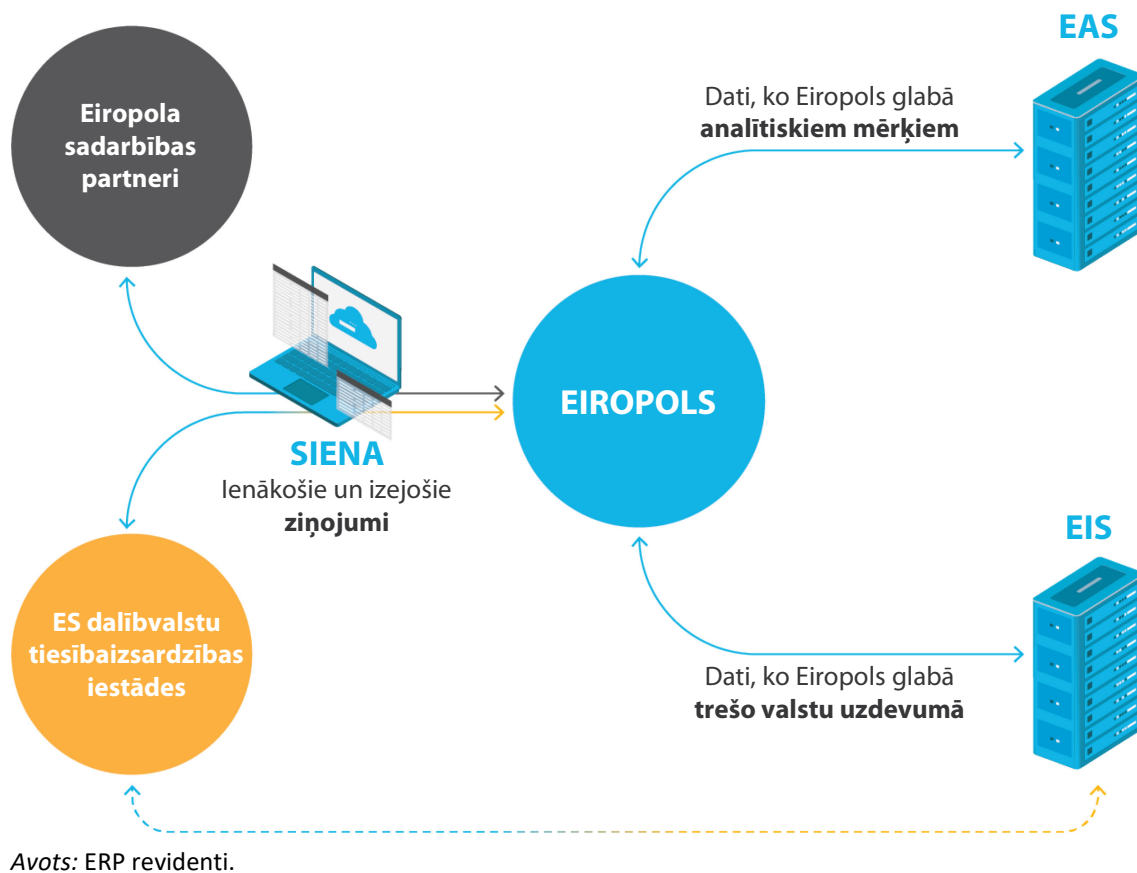
Eiropola informācijas centra trīs galvenie pīlāri

Eiropola informācijas sistēma (EIS) ir centrālā kriminālās informācijas un izlūkdatu bāze, kas aptver visas noziedzības jomas, attiecībā uz kurām Eiropolam ir piešķirtas pilnvaras. Tā ir atsaucēs sistēma, kurā pārbauda, vai citās dalībvalstīs ir pieejama informācija par konkrētu personu vai interesējošo objektu (piemēram, automobili, tālruni vai e-pasta ziņojumu). Gan Eiropols, gan dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādes izmanto sistēmā pieejamo informāciju un ievada tajā jaunu informāciju.

Eiropola analīzes sistēma (EAS) ir operatīva informācijas sistēma, kurā glabājas Eiropola partneru sniegtie dati (piemēram, aizdomās turēto personu vārdi un adreses), un tai var piekļūt tikai Eiropola darbinieki. Šo informāciju operatīvie analītiķi izmanto analīzes projektos, tostarp AP “Migrantu kontrabanda”.

Drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogramma (SIENA) ir droša elektroniskās ziņojumapmaiņas sistēma, ko dalībvalstis izmanto, lai kopīgotu informāciju savā starpā un ar Eiropolu. Informāciju, kas kopīgota, izmantojot SIENA, var ievadīt EIS un EAS sistēmās vai apmainīties ar to divpusēji, neiesaistot Eiropolu. Dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādes datus var ievadīt arī tieši EIS, neizmantojot SIENA.

2. attēls. EIS, EAS un SIENA mijiedarbība

Revīzijas tvērums un pieeja

16 Šīs lietderības revīzijas mērķis bija pārliecināties, vai Eiropols ir efektīvi atbalstījis dalībvalstis cīņā pret migrantu kontrabandu. Lai atbildētu uz šo galveno revīzijas jautājumu, mēs skatījām divus apakšjautājumus.

- 1) Vai Eiropols ir bijis efektīvs centrs informācijas apmaiņai par migrantu kontrabandu?
- 2) Vai Eiropols migrantu kontrabandas jomā ir nodrošinājis efektīvu koordināciju un atbalstu?

17 Šī ir pirmā reize, kad mēs revidējam Eiropola operatīvās darbības un tādējādi arī *EMSC* un citu migrantu kontrabandas apkarošanā iesaistīto Eiropola vienību darbības. Revīzijas mērķis ir papildināt notiekošās debates par migrācijas spiediena pārvaldību ES, un tās konstatējumu mērķis ir stiprināt Eiropola lomu, kas ir svarīga, sniedzot efektīvu atbalstu dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm. Revīzijas secinājumi var ietekmēt arī notiekošo Eiropola regulas pārskatīšanu.

18 Revīzijā galvenā uzmanība pievērsta migrantu kontrabandas jomai, un tā neattiecas uz cilvēku tirdzniecības jomu. Revīzija veikta par laikposmu no *EMSC* izveides 2016. gadā līdz 2019. gadam. Mēs aplūkojām arī datus par 2020. gadu, ja tie bija pieejami. Mēs aplūkojām arī Eiropola sadarbību ar citām ES struktūrām, kas iesaistītas cīņā pret migrantu kontrabandu. Lai atbildētu uz minētajiem jautājumiem, mēs aplūkojām arī sistēmu, ko izmanto snieguma uzraudzībai un ziņošanai saistībā ar darbībām, ko Eiropols veic, lai izskaustu migrantu kontrabandu.

19 Revīzijas konstatējumi ir pamatoti ar statistikas datu analīzi, ko papildina dokumentu pārbaude un intervijas ar galvenajām ieinteresētajām personām. Lai novērtētu apmierinātību ar aģentūras dienestu darbu, mēs izmantojām atbildes uz anketas jautājumiem, ko nosūtījām 27 dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm un 13 trešo valstu (Albānijas, Apvienotās Karalistes, Gruzijas, Islandes, Izraēlas, Melnkalnes, Moldovas, Norvēģijas, Serbijas, Šveices, Turcijas, Ukrainas un Ziemeļmaķedonijas) iestādēm. Visas šīs 40 valstis, izņemot vienu, atbildēja uz anketas jautājumiem.

20 Mēs rīkojām videokonferences, kurā piedalījās revidējamās vienības un attiecīgās ieinteresētās personas, tostarp Eiropols, *Eurojust*, *EĀDD*, Migrācijas un iekšlietu ĢD, Tiesiskuma un patērētāju ĢD, *Frontex*, Interpols un Kopīgais operatīvais birojs. Tā kā ar Covid-19 saistītu ierobežojumu dēļ revīzijas apmeklējumi uz vietas nebija iespējami,

mēs rīkojām arī videokonferences ar Serbijas (tranzīta valsts), Spānijas (priekšposteņa valsts) un Vācijas (galamērķa valsts) tiesībaizsardzības iestādēm.

21 Tā kā Eiropola apstrādātie operatīvie persondati ir sensitīvi, to precizitātes un atbilstības novērtējums neietilpa revīzijas tvērumā. Tāpēc attiecībā uz šiem diviem aspektiem mēs nevarējām pārbaudīt vispārējo datu kvalitāti.

Apsvērumi

Eiropols ir informācijas apmaiņas centrs, bet tā darbu kavē nepilnīgi dati un sadarbības problēmas

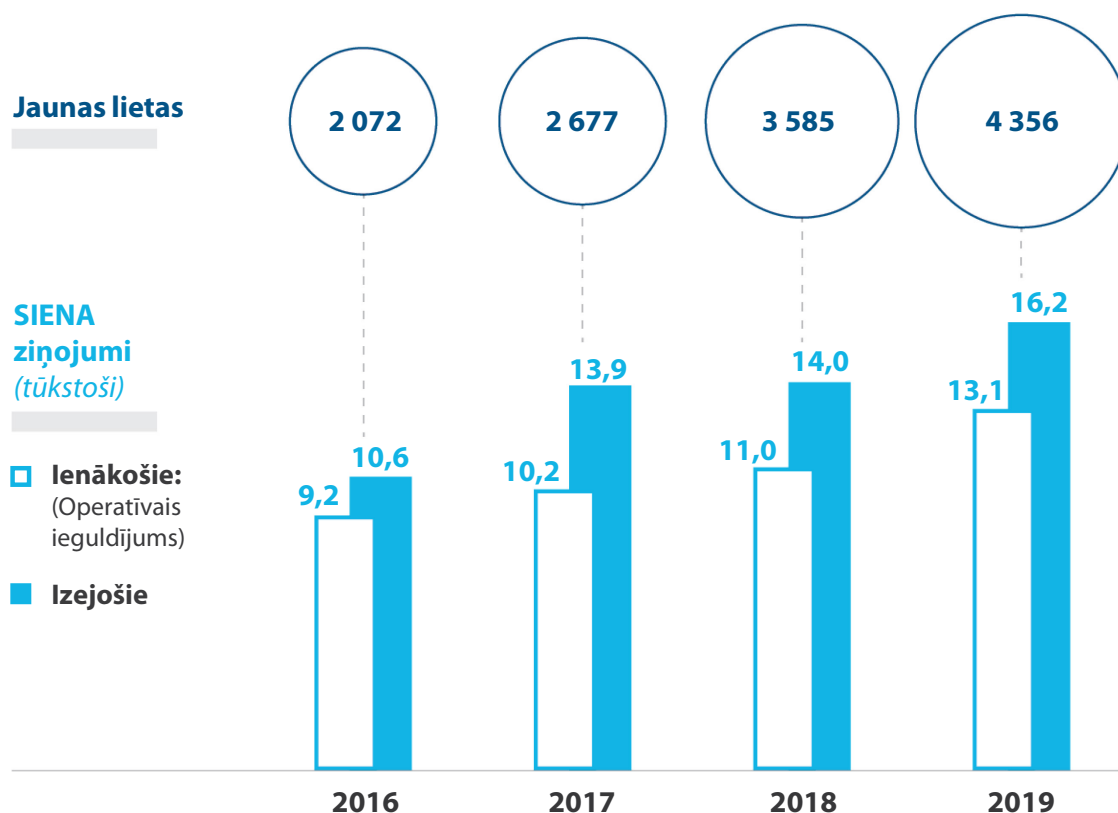
22 Lai pildītu Eiropas informācijas centra par noziedzīgām darbībām funkciju, Eiropolam būtu jāsaņem pietiekama informācija no dalībvalstīm un trešām valstīm un tam vajadzētu būt piekļuvei visiem attiecīgajiem datu avotiem. Eiropola sniegtā pakalpojuma vērtība lielā mērā ir atkarīga no tā, cik aktīva ir Eiropola partneru informācijas apmaiņa ar Eiropolu. Nākamajos punktos mēs izskatīsim:

- a) cik aktīvi Eiropola partneri un aģentūra apmainās ar informāciju;
- b) vai Eiropolam ir piekļuve visiem attiecīgajiem datu avotiem;
- c) vai dalībvalstis un trešās partnervalstis ir apmierinātas ar informāciju, kas iegūta no Aģentūras.

Informācijas apmaiņas apjoms turpina palielināties, tomēr vairāki jautājumi ietekmē tās pilnīgumu

23 Eiropols ar *SIENA* starpniecību saņem arvien vairāk ziņojumu. Pastāvīgi pieaug Eiropolam nosūtīto ziņojumu skaits, kuros ir operatīva informācija par konkrētu kriminālizmeklēšanu, kā arī to ziņojumu skaits, kurus Eiropols nosūtījis partneriem. Kā redzams **3. attēlā**, tā rezultātā uzsāk aizvien vairāk jaunu migrantu kontrabandas lietu. Visas ES dalībvalstis un trešās valstis, ar kurām Eiropolam ir darbības nolīgumi, izmanto Eiropola datubāzes.

3. attēls. SIENA ziņojumu apmaiņa starp Eiropolu un visiem tā partneriem saistībā ar migrantu kontrabandu 2016.–2019. gadā

Avots: ERP analīze, pamatojoties uz Eiropola datiem.

24 Neskatoties uz šīm pozitīvajām tendencēm, mēs atklājam problēmas, kas ietekmē Eiropola iegūtās informācijas pilnīgumu. Lielākā daļa šo problēmu neattiecas tikai uz migrantu kontrabandas jomu, un Eiropols tās nevar kontrolēt. Galvenās problēmas ir:

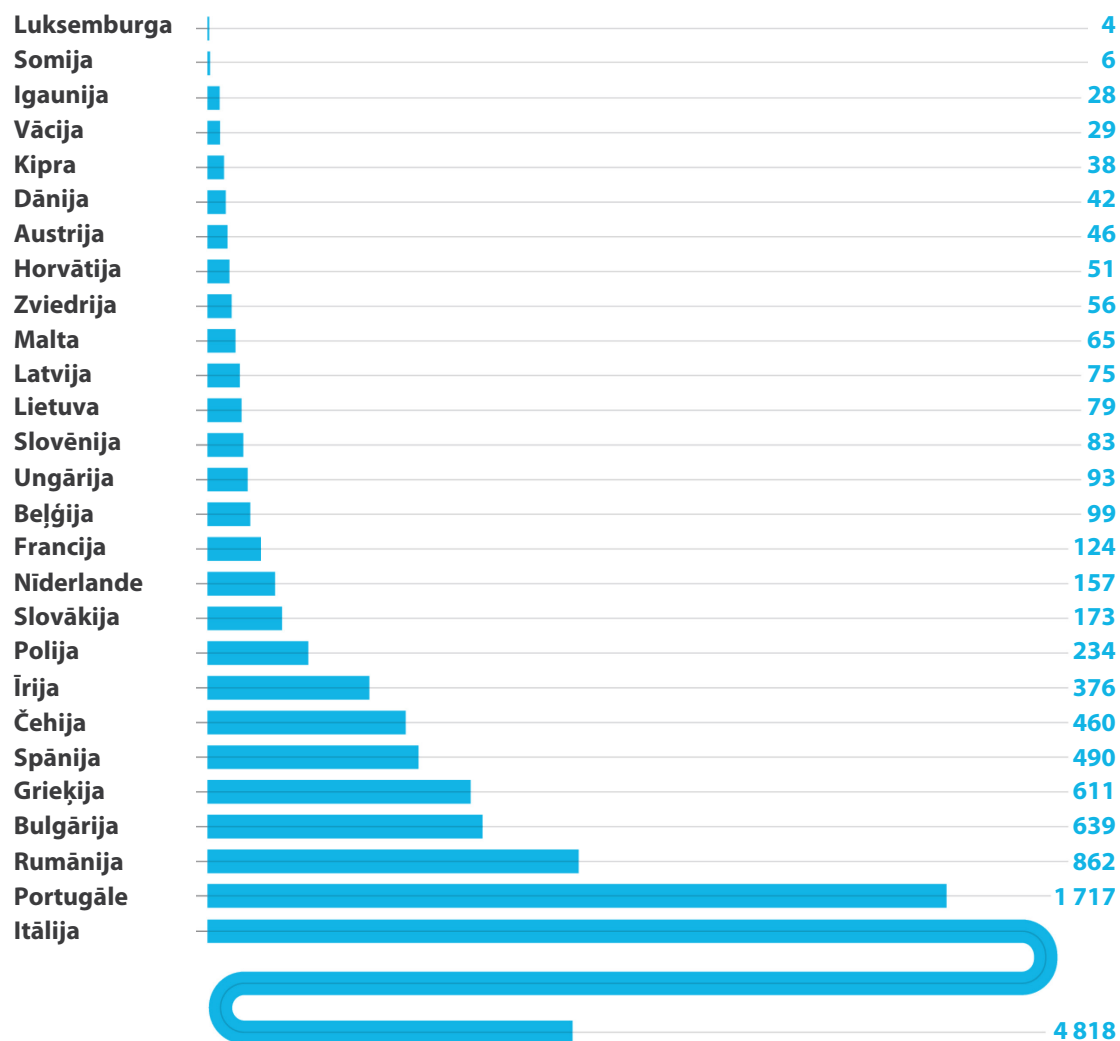
- a) dalībvalstu nevienādā aktivitāte Eiropola datubāzu papildināšanā;
- b) problēmas, kas saistītas ar divpusēju sarunu sākšanu starptautisku nolīgumu noslēgšanai ar prioritārām trešām valstīm; un
- c) Eiropola nespēja tieši vākt un analizēt privāto struktūru informāciju.

25 Lai nodrošinātu, ka Eiropola rīcībā ir pilnīgi dati, ļoti svarīga ir dalībvalstu aktīva iesaistīšanās. Vairākas ieinteresētās personas norādīja, ka dalībvalstīm jāsniedz Eiropolam vairāk operatīvās informācijas. Bieži vien ir pamatoti ar darbību saistīti vai juridiski iemesli, kāpēc nenotiek informācijas apmaiņa ar Eiropolu vai divpusēja sadarbība ar citām dalībvalstīm. Piemēram, organizatoriskajā/administratīvajā saziņā nav jāpievieno kopija Eiropolam. Izmeklēšanas sākuma posmos izmeklētājiem var nebūt prokurora atļaujas kopīgot sensitīvus datus. Lai neapdraudētu notiekošo

izmeklēšanu vai aizsargātu valsts drošības intereses, var piemērot ierobežojošu informācijas apstrādes politiku. Tāpat Eiropola pilnvaras var neattiekties uz daļu informācijas.

26 Tomēr tas, cik lielā mērā dalībvalstis apmainās ar informāciju, ir atkarīgs arī no tā, kā tās organizē informācijas apmaiņas arhitektūru. Dažas dalībvalstis nav izstrādājušas automatizētas datu ielādes programmas, tāpēc visi dati ir manuāli jāievada EIS vai *SIENA*. Šis administratīvais slogs mazina dalībvalstu vēlmi kopīgot informāciju ar Eiropolu. Turklāt dažās valstīs piekļuve Eiropola sistēmām ir centralizēta, savukārt citās valstīs izmeklētājiem ir tieša piekļuve. Tas redzams [4. attēlā](#), kas pierāda, ka tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem pieejamo *SIENA* piekļuves punktu skaits dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs, tāpēc viņi nespēj savlaicīgi nosūtīt attiecīgo informāciju Eiropolam.

4. attēls. Tiesībaizsardzības dienestu darbinieku skaits uz vienu *SIENA* lietotāja kontu

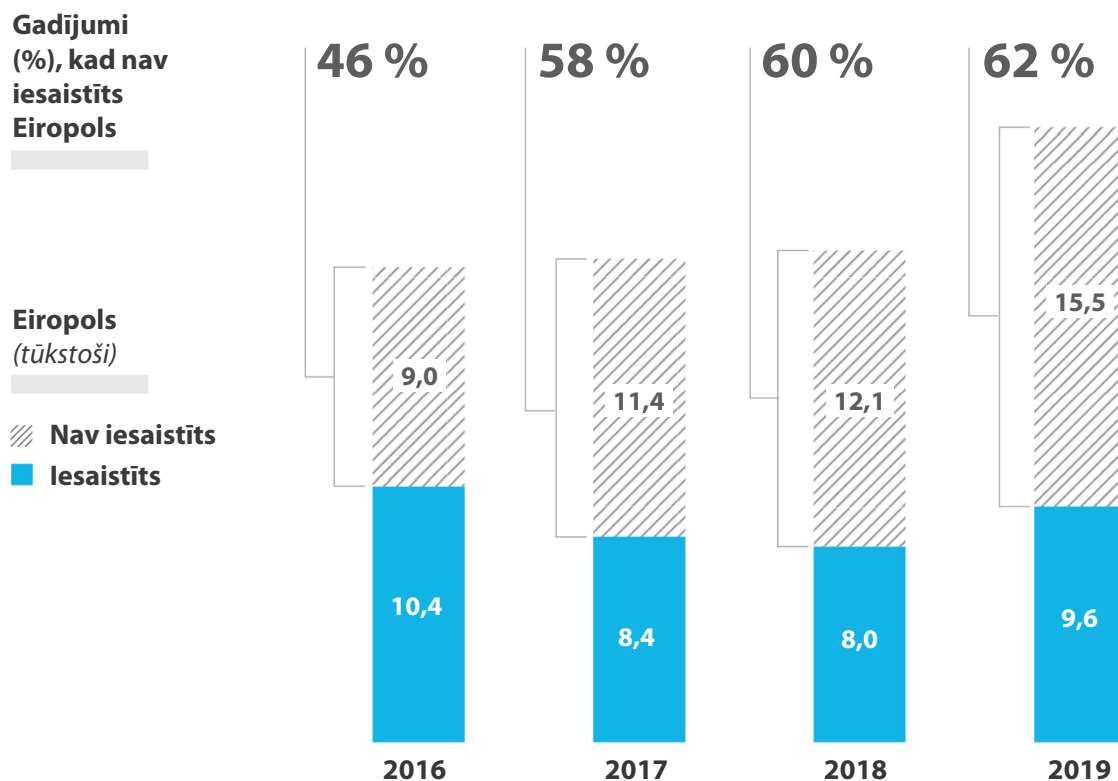

Avots: ERP analīze, pamatojoties uz Eiropola (uz 2020. gada jūliju) un Eurostat datiem.

27 Datu pilnīgumu ietekmē arī informācijas pieejamības kavēšanās. Turklāt Eiropols dažkārt saņem ienākošās datnes/datus nestrukturētā formātā. Tādēļ aģentūras darbiniekiem šī informācija ir manuāli jāievada savās datubāzēs. Eiropols ir izstrādājis jaunu rīku (zināms kā “Datu uzņemšanas utilitprogramma”), kam turpmāk būtu jāpalīdz strukturēt *SIENA* ievadāmos datus.

28 Mēs arī konstatējam, ka aizvien aktīvāk notiek divpusējā informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm, neiesaistot Eiropolu (t. i., nenosūtot Aģentūrai paziņojumu kopijas). Šādu paziņojumu kopējais īpatsvars ir pieaudzis no 46 % 2016. gadā līdz 62 % 2019. gadā, bet dalībvalstīs tas ir atšķirīgs (sk. [5. attēlu](#)).

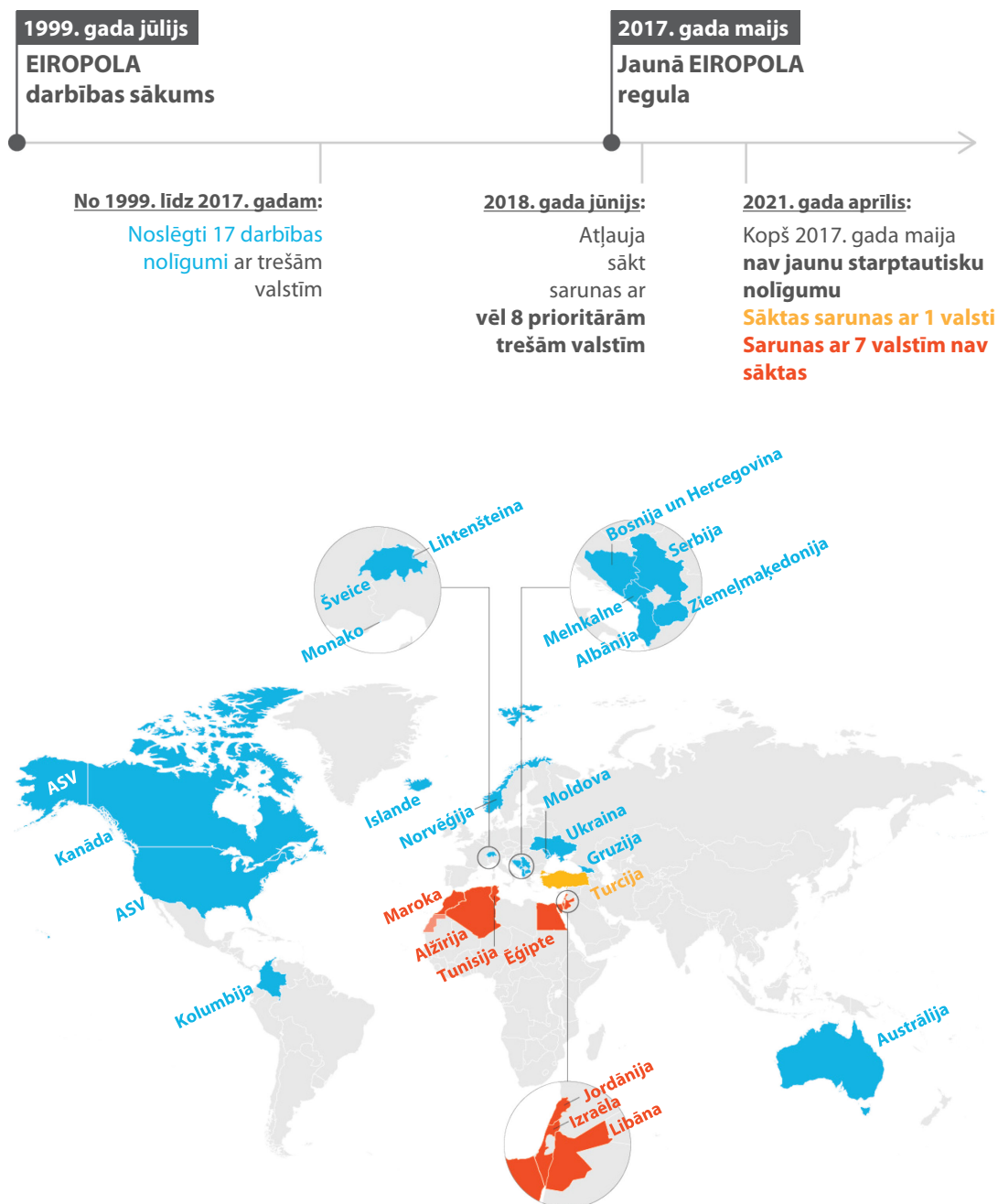
5. attēls. Ar migrantu kontrabandu saistīto SIENA paziņojumu īpatsvars, ko ES dalībvalstis nosūtījušas bez kopijas Eiropolam

Avots: ERP analīze, pamatojoties uz Eiropola datiem.

29 Lai efektīvi atbalstītu cīņu pret migrantu kontrabandu, Eiropolam jābūt piekļuvei operatīvajiem datiem, kas iegūti kriminālizmeklēšanā, kas veikta izcelsmes un tranzīta valstīs. Šajā nolūkā Eiropols ir parakstījis 17 nolīgumus ar trešām valstīm saskaņā ar agrākajiem tiesību aktiem. Aģentūra ir noteikusi vēl astoņas prioritāras trešās valstis, ar kurām jānoslēdz starptautiski nolīgumi (sk. [6. attēlu](#)). Komisija 2017. gada decembrī ieteica Padomei atļaut sākt sarunas ar minētajām valstīm. Padome to izdarīja 2018. gada jūnijā. Tomēr līdz 2021. gada jūlijam Komisija bija sākusi sarunas tikai ar vienu valsti.

6. attēls. Darbības nolīgumi ar trešām valstīm (pašreizējais stāvoklis)

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropola datiem.

30 Starptautiskus nolīgumus, kas ietver persondatu apmaiņu, ir sarežģīti noslēgt, jo to var izdarīt tikai ar tām valstīm, kuras piedāvā ES standartiem būtībā līdzvērtīgu datu aizsardzības līmeni¹². Tomēr bez starptautiska nolīguma trešās valstis nevarēs izmantot

¹² 2020. gada 16. jūlija spriedums lietā C-311/18 *Data Protection Commissioner/Facebook Ireland un Maximillian Schrems*, jo īpaši 104.–108. punkts.

priekšrocības, ko sniedz operatīvo datu apmaiņa ar Eiropolu, jo Aģentūra nedrīkstēs tām apmaiņā sistemātiski nosūtīt informāciju, kas satur persondatus¹³.

31 Eiropolam ir arī sarežģīti iegūt persondatus par migrantu kontrabandu no privātām pusēm (piemēram, no tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem). Aģentūra persondatus no privātām pusēm var saņemt netieši, ar valsts policijas vienības vai iestādes starpniecību. Tomēr, ja privātās puses pēc savas iniciatīvas datus iesniedz tieši Eiropolam (piemēram, ja interneta pakalpojumu sniedzējs proaktīvi informē Eiropolu par nelikumīgu tiešsaistes saturu, kas saistīts ar migrantu kontrabandu), Aģentūra var apstrādāt datus vienīgi attiecīgās valsts policijas vienības vai iestādes identificēšanas nolūkā¹⁴. Eiropols nevar apstrādāt datus, lai veiktu analīzi vai kontrolpārbaudi, un četru mēnešu laikā šie dati ir jādzēš, ja vien dalībvalsts vai trešās valsts iestādes tos neiesniedz vēlreiz. Tas var izraisīt kavēšanos un galu galā šādi dati var kļūt neaktuāli vai neatbilstoši izmeklēšanai.

32 Komisija, 2020. gadā pārstrādājot Eiropola regulu, ierosināja, ka šādā nolūkā Eiropolam būtu jābūt iespējai saņemt persondatus no privātām pusēm, informēt šīs privātās puses par trūkstošu informāciju un lūgt dalībvalstīm pieprasīt citām privātām pusēm dalīties ar turpmāku papildu informāciju¹⁵. 2021. gada jūnijā Eiropas Parlamentā un Padomē saistībā ar regulas projektu turpinās likumdošanas darbs.

Eiropols nepietiekami izmanto ārējos datu avotus

33 Eiropolam kā Eiropas centram informācijas apmaiņai par noziedzību ir jābūt piekļuvei visām attiecīgajām ārējām (ārpus Eiropola) datubāzēm, lai vāktu informāciju un salīdzinātu to ar visiem attiecīgajiem informācijas avotiem. Mēs uz to norādām [3. izcēlumā](#) un [7. attēlā](#). Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad trešo valstu ievadītie dati ir jāpārbauda attiecīgajās ES datubāzēs. Tomēr patlaban Eiropolam izmantošanai nav pieejami visi attiecīgie datu avoti, un dažus no tiem Eiropols izmanto nepietiekami.

¹³ Izņēmumi ir paredzēti Eiropola regulas 25. pantā.

¹⁴ Saskaņā ar Eiropola regulas 26. panta 2. punktu.

¹⁵ 26. pants, COM(2020)0796 *final*, 9.12.2020.

3. izcēlums

Ārējie datu avoti migrantu kontrabandas jomā

Šengenas Informācijas sistēma (SIS II) ir galvenā sistēma, kas atbalsta robežkontroles, muitas un policijas iestāžu darbu Šengenas zonā. Tajā ir dati par personām (piemēram, personām, uz kurām attiecas pieprasījumi par izdošanu vai kuru klātbūtne konkrētā teritorijā tiek uzskatīta par nevēlamu, vai par pazudušiem nepilngadīgajiem), kā arī dati par nozaudētiem, nozagtiem un nelikumīgi piesavinātiem šaujamieročiem, personu apliecinošiem dokumentiem, mehāniskajiem transportlīdzekļiem un banknotēm. Valsts iestādes var apmainīties ar papildu informāciju, izmantojot kontaktpunktu tīklu, proti, **tīklu papildinformācijas pieprasījumiem par valsts ziņojumiem (SIRENE)**.

Eiropas pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēma (EURODAC) ir administratīva sistēma, ko galvenokārt izmanto, lai reģistrētu migrantus, kuri neatbilstīgi šķērso ES ārējo robežu un lūdz patvērumu.

Vīzu informācijas sistēma (VIS) ir Šengenas vīzu izsniegšanas administratīvā sistēma.

Pasažieru datu reģistrs (PDR) un iepriekšēja pasažieru informācija (IPI) ir sistēmas, kurās ir dati par aviopasažieriem.

Prīmes sistēma ir saskaņota sadarbības sistēma, kurā dalībvalstis apmainās ar DNS, pirkstu nospiedumiem un ar automobiļiem saistītiem datiem.

Interpols pārvalda 19 datubāzes, kurām var piekļūt, izmantojot drošu sakaru sistēmu – **I24/7**.

34 Eiropols aktīvi izmanto *SIS II*, un 2020. gada septembrī tam tika piešķirta pilnīga piekļuve šai sistēmai. No 2021. gada marta Eiropols ir savienots ar *SIRENE* tīklu, kurā aģentūra var apmainīties ar informāciju ar tīkla kontaktpunktiem, proti, *SIRENE* birojiem. Dalībvalstīm ir juridisks pienākums paziņot Eiropolam jebkādu informāciju ("informācijas atbildsmes"), kas tām ir atbilstoša *SIS II* brīdinājumiem saistībā ar terorismu¹⁶, bet ne ar citiem noziegumu veidiem, tostarp saistībā ar migrantu kontrabandu (tomēr tās var apmainīties ar citu informāciju šajās jomās, izmantojot *SIRENE* tīklu). Šādas būtiskas, sistemātiskas gandrīz reāllaika informācijas trūkums varētu ierobežot Eiropola spēju izsekot migrantu kontrabandistus.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1862 par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās, 48. panta 8. punkts.

35 Eiropols izmanto arī Interpola datubāzes. Tomēr starp Eiropola *SIENA* un Interpola I24/7 sakaru sistēmām nav automātiskas saskarnes. Informācija ir jāpārsūta no vienas sistēmas uz citu.

36 Citas Eiropas datubāzes, kas varētu noderēt migrantu kontrabandas jomā, Eiropols izmanto ļoti reti. Aģentūrai ir piekļuve *EURODAC* sistēmai, bet juridisku ierobežojumu dēļ tā faktiski nekad šajā sistēmā nav pieprasījusi informāciju saistībā ar migrantu kontrabandu¹⁷. 2018. gadā tā IPI/PDR iesniedza tikai divus vaicājumus, 2019. gadā – astoņus un 2020. gadā – sešus.

37 Eiropolam nav piekļuves datiem, ko glabā vīzu informācijas sistēmā (VIS), lai gan juridiskais pamats, saskaņā ar kuru Aģentūra var piekļūt sistēmai (VIS regula), pastāv kopš 2008. gada un tehniskās un funkcionālās prasības šādai piekļuvei tika izstrādātas 2018. gadā. Patlaban, lai varētu piekļūt sistēmai, Eiropolam ir jāatrisina tehniski jautājumi, kas uzlabos persondatu aizsardzību, kā prasīts Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2021. gada marta atzinumā. Bez piekļuves VIS sistēmai Eiropols zaudē iespēju iegūt informāciju, kas ir būtiska, lai atklātu vīzu viltošanas shēmas, ko pārvalda migrantu kontrabandisti.

38 Līdz 2023. gadam būtu vēl vairāk jāuzlabo sadarbība starp Eiropola datubāzēm, galvenajām ES datubāzēm (*SIS II*, *VIS*, *EURODAC* un nākamās sistēmas, jo īpaši ieceļošanas/izceļošanas sistēma un Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma) un Interpola datubāzēm, kā paredzēts 2019. gada Sadarbības regulā¹⁸. Tiklīdz tā būs ieviesta, būs iespējams vienlaikus veikt vaicājumus visās datubāzēs.

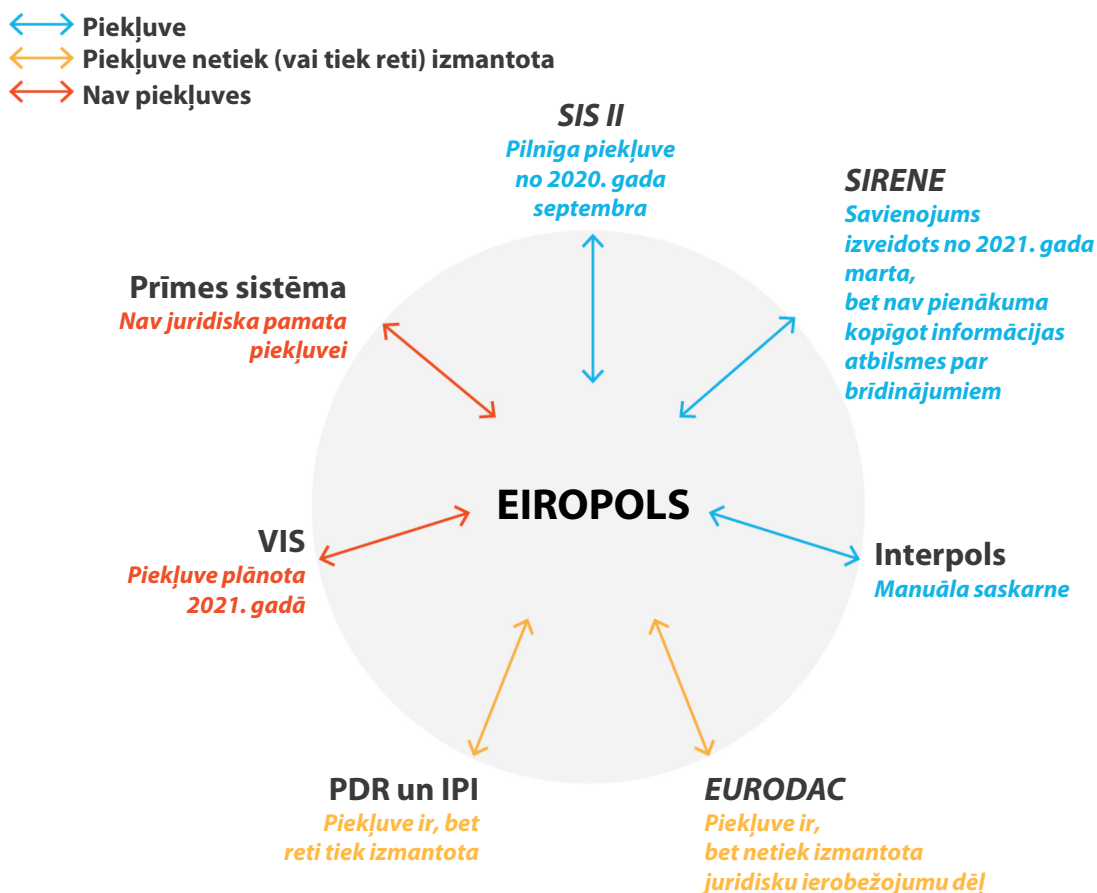
39 Eiropolam nav arī piekļuves datiem, kas tiek kopīgoti, izmantojot Prīmes sistēmu. Tas ir tāpēc, ka aģentūrai nav skaidra juridiska pamata, kas ļautu piekļūt šādiem datiem.

¹⁷ Saskaņā ar *EURODAC* regulas 21. pantu Eiropols *EURODAC* sistēmā drīkst pieprasīt informāciju “

”.

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/818 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbībai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā.

7. attēls. Eiropola piekļuve attiecīgiem ārējiem informācijas avotiem migrantu kontrabandas jomā

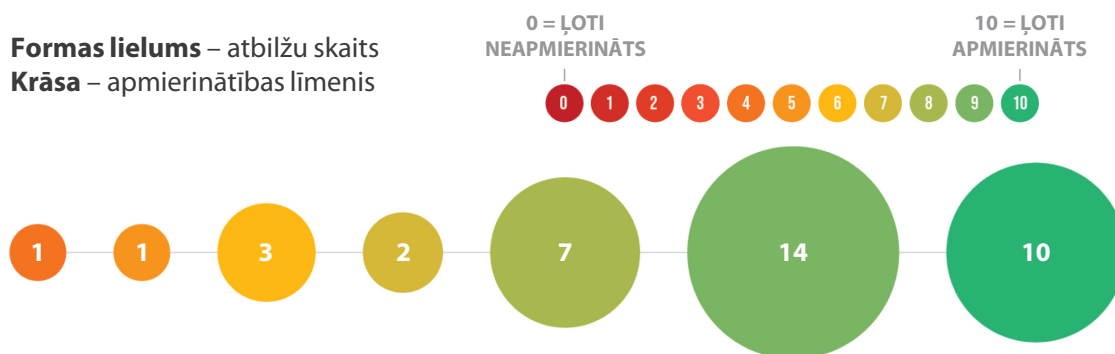

Avots: ERP revidenti.

Eiropola partneri augstu vērtē sniegto informāciju, bet sadarbības problēmas kavē efektīvu datu kopīgošanu

40 Mūsu aptauja liecina, ka dalībvalstis un trešās valstis augstu vērtē aģentūras sniegto informāciju. Kopējais vidējais apmierinātības rādītājs (skalā no 0 līdz 10) ir **8,5** (sk. **8. attēlu**). Galvenā joma, kurā jāveic uzlabojumi, ir sadarbības problēmas, kas skar efektīvu datu apmaiņu.

8. attēls. Apmierinātība ar Eiropola sniegto informāciju

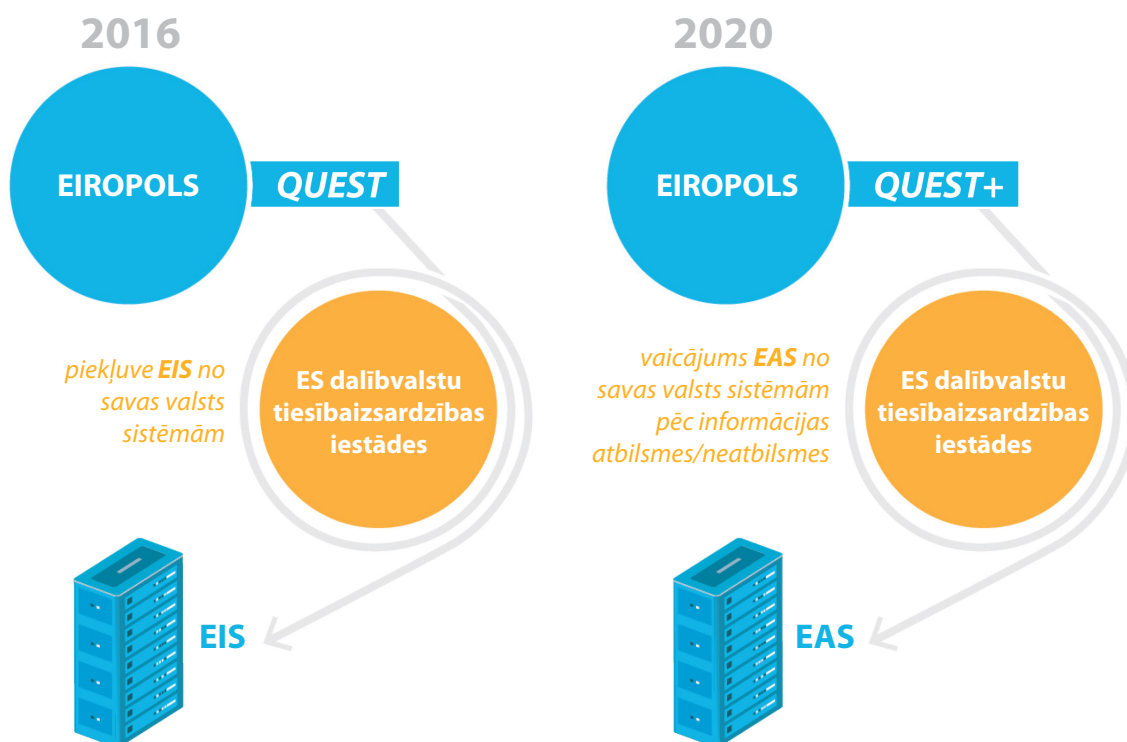
Avots: ERP analīze, kuras pamatā ir dalībvalstu un trešo valstu atbildes uz ERP anketas jautājumiem. Divās atbildēs nebija sniegts kvantitatīvs vērtējums.

41 Patlaban dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm nav piekļuves Eiropola analīzes sistēmai (EAS). Tās var pārbaudīt, vai nepieciešamā informācija ir iekļauta EAS, iesniedzot pieprasījumu ar *SIENA* vai sadarbības koordinatora starpniecību. Tā kā šī procedūra ir laikietilpīga, valstu un Eiropola sistēmu sadarbības trūkums mazina datu apmaiņas efektivitāti.

42 Eiropols 2020. gadā sāka jaunu projektu *QUEST+*, lai valstu iestādēm nodrošinātu iespēju veikt vaicājumus EAS, izmantojot savas valsts sistēmas. Tādējādi tās, neizmantojot oficiālos kanālus, uzreiz varēs redzēt, vai EAS ir atbilstība (informācijas atbilde), tomēr tām nav tiešas piekļuves informācijai, kas faktiski tiek glabāta sistēmā. Ja ir informācijas atbilde, tām atsevišķi jāpieprasa papildu informācija. Projekta pabeigšana būs atkarīga no resursu pieejamības saistībā ar Eiropola IT infrastruktūras vispārējo pārstrukturēšanu. Izmēģinājuma posms ir plānots 2021. gadā, un tajā piedalīsies ne vairāk kā sešas dalībvalstis.

43 Lai gan dalībvalstīm ir piekļuve citai Eiropola datubāzei – EIS –, tā nav pilnībā integrēta valstu sistēmās. Eiropols 2016. gadā sāka projektu “Vaicājumi Eiropola sistēmās” (*QUEST*) (sk. [9. attēlu](#)), kas dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm nodrošina iespēju piekļūt EIS no savu valstu sistēmām. *QUEST* īstenošana sākās 2017. gadā, tomēr pagaidām tas aptver tikai divas informācijas kategorijas: personas un šaujamieročus. Paredzams, ka līdz 2021. gada jūnija beigām būs pieejamas papildu kategorijas (piemēram, transportlīdzekļi, saziņas līdzekļi un personu apliecinoši dokumenti).

9. attēls. Projekti *QUEST* un *QUEST+*

Avots. ERP.

44 Mēs atklājam arī vēl citas problēmas, kas saistītas ar datu apmaiņu ar citām ES aģentūrām. Viena no galvenajām ieinteresētajām personām cīņā pret migrantu kontrabandu ir *Frontex* – ES Robežu un krasta apsardzes aģentūra, kas sniedz Eiropalam operatīvus persondatus (piemēram, aizdomās turēto personu vārdus un adreses). Tomēr Eiropols ar *Frontex* nevar kopīgot persondatus, uz kuru pamata *Frontex* varētu veikt kontrolpārbaudes, lai pārbaudītu savu operatīvo datu precizitāti, padziļinātu savu izlūkošanas informāciju par robežkontroles operācijām vai uzlabotu riska novērtējumus un tādējādi noteiktu potenciālos apdraudējumus.

45 Viens no iemesliem, kas izraisīja šādu situāciju, bija *Frontex* valdes Lēmums 58/2015, kas, pamatojoties uz 2011. gada *Frontex* regulu, tai neļāva saņemt persondatus no Eiropola. Vēl viens iemesls bija tas, ka Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs 2018. gadā sniedza negatīvu atzinumu par to, ka *Frontex* saņem persondatus no Eiropola, pamatojoties uz 2016. gada *Frontex* regulu. Tomēr pēdējā, 2019. gada, *Frontex* regula ir novērsusi šo juridisko nepilnību, īpaši paredzot persondatu apmaiņu starp Eiropolu un *Frontex*¹⁹. Datus, ko *Frontex* vāc, uzraugot

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624, 90. pants.

migrācijas plūsmas vai veicot operācijas, tagad var nodot Eiropolam, lai identificētu personas, kuras tur aizdomās par pārobežu noziedzību.

46 Lai efektīvi cīnītos pret migrantu kontrabandu, ir vajadzīga netraucēta tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbība. Lai gan 2016. gada Eiropola regulā ir paredzēta savstarpēja netieša piekļuve Eiropola un *Eurojust* datubāzēm²⁰, šādas piekļuves izveide notika ļoti lēni. Abas aģentūras var apmainīties ar datiem pusautomātiski, izmantojot *SIENA*, bet, tā kā ir jāveic *Eurojust* IT sistēmu modernizācija, pilnīgi datorizēts piekļuves risinājums pagaidām nav ieviests.

47 Saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas bija spēkā līdz 2016. gadam²¹, Eiropola datu apstrāde bija piesaistīta konkrētai sistēmai – tajā bija norādīts, kādus datus kurā sistēmā var apstrādāt. Savukārt 2016. gada Eiropola regula vairs neattiecas uz konkrētu sistēmu. Tagad noteikumi, kas reglamentē datu apstrādi, ko veic Eiropols, ir saistīti ar apstrādes nolūku (saikņu atklāšana, tematiskā un stratēģiskā analīze, operatīvā analīze vai informācijas apmaiņas veicināšana)²². Tāpēc Aģentūra plāno esošās atsevišķās sistēmas nomainīt pret integrētu, visaptverošu, centrālu datu repozitoriju un darbības vidi.

48 Līdz šim Eiropols migrantu kontrabandas jomā nav izmantojis inovatīvus IT procesus, piemēram, datu izguvi vai mākslīgo intelektu. Šādi vispārējās IT infrastruktūras pārveide aģentūrai sniedz iespēju to izdarīt.

Eiropola partneri augstu vērtē stratēģisko un operatīvo atbalstu, lai gan rezultātus nevar novērtēt un procedūras nav pietiekami strukturētas

49 Eiropola pievienoto vērtību veido ne vien informācijas apmaiņa ar partneriem, bet arī tā sniegtais stratēģiskais un operatīvais atbalsts. Nākamajos punktos mēs pārbaudīsim, vai Eiropols:

- a) sniedz vērtīgu stratēģisku un operatīvu atbalstu;

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI, 21. pants.

²¹ Padomes Lēmuma 2009/371/TI 10. un 14. pants.

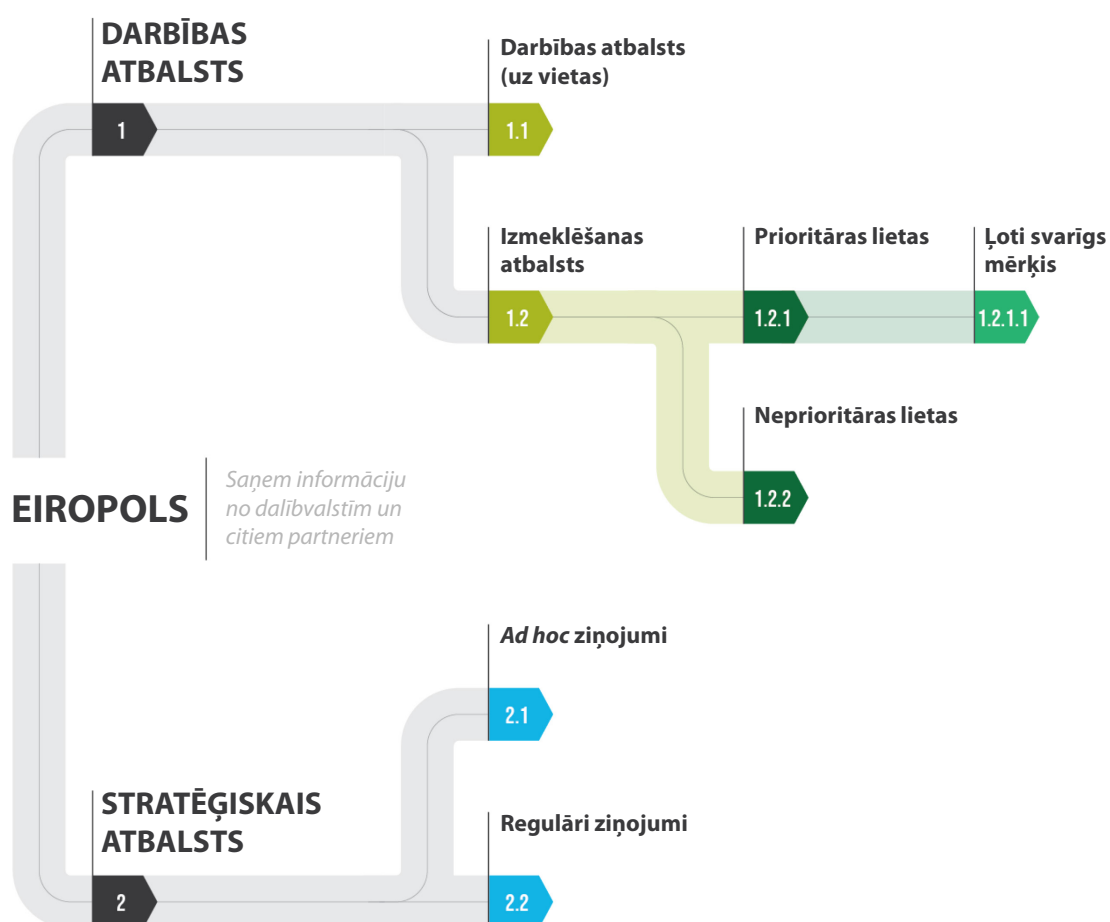
²² Eiropola regulas 18. un 19. pants.

- b) sasniedz rezultātus un ziņo par tiem;
- c) ir ieviesis iekšējās procedūras, kas vajadzīgas atbalsta sniegšanai;
- d) labi koordinē darbību ar partneriem.

Eiropols sniedz vērtīgu atbalstu

50 *10. attēlā* ir sniegts pārskats par Eiropola stratēģisko un operatīvo atbalstu.

10. attēls. Eiropola stratēģiskais un operatīvais atbalsts

Avots: ERP.

51 Eiropola stratēģisko atbalstu veido dažādas sarežģītības ziņojumi, kas sniedz vispārēju pārskatu par pašreizējo noziedzības situāciju un tendencēm ES (sk. *4. izcēlumu*). Aģentūra sagatavo šos stratēģiskos ziņojumus gan regulāri, gan *ad hoc* kārtībā, kas dalībvalstīm nodrošina iespēju veikt preventīvus pasākumus. Stratēģiskā atbalsta kontekstā Eiropolam ir arī būtiska nozīme *EMPACT* (sk. *08. punktu*), kas palīdz noteikt stratēģiskās prioritātes visai ES un atbalsta to īstenošanu operatīvā līmenī.

4. izcēlums

Eiropola sagatavoto stratēģisko ziņojumu piemēri

Smagas un organizētas noziedzības draudu novērtējumā (SOCTA)²³ ir izklāstīti ieteikumi, kuru pamatā ir Eiropola analīze par galvenajiem noziedzības draudiem, ar kuriem saskaras ES. Tieslietu un iekšlietu padomes locekļi izmanto SOCTA ieteikumus, lai nākamajam četru gadu politikas ciklam noteiktu ES prioritātes noziedzības apkarošanas jomā. SOCTA stratēģiskais novērtējums veido EMPACT politikas cikla pamatu. Jaunākajā SOCTA (2017.–2021. gadam) nelikumīgas ieceļošanas un uzturēšanās nodrošināšana ir atzīta par vienu no galvenajiem noziedzības draudiem.

Izlūkošanas paziņojumi sniedz informāciju par konkrētām darbībām, piemēram, par tādiem jauniem transporta veidiem kā mazas laivas, ko izmanto, lai šķērsotu Lamanša jūras šaurumu²⁴. Šos paziņojumus var sagatavot, atbildot uz īpašiem dalībvalstu pieprasījumiem.

52 Eiropola operatīvais atbalsts ietver atbalstu dalībvalstīm un trešām valstīm konkrētu lietu izmeklēšanā, ko var klasificēt kā neprioritāras (pamatatbalsts) vai prioritāras atbalsta lietas, vai arī kā izmeklēšanu attiecībā uz ļoti svarīgiem mērķiem (HVT) (šīs lietas atlasītas no prioritārām lietām, izmantojot papildu prioritāšu noteikšanas procesu), kā parādīts **11. attēlā**. Operatīvajam atbalstam ir divas turpmāk minētās galvenās daļas.

- 1) **Operāciju atbalsts** – Eiropols sniedz tiešu atbalstu uz vietas dalībvalstīm operāciju laikā; piemēram, Eiropola eksperti var iegūt datus no mobilajām ierīcēm, piemēram, viedtālruniem vai planšetdatoriem.
- 2) **Izmeklēšanas atbalsts** – sniegtais atbalsts ir atkarīgs no tā, vai attiecīgais gadījums ir prioritārs, neprioritārs vai HVT izmeklēšana:
 - a) Eiropols veic kontrolpārbaudi, salīdzinot datus ar savām datubāzēm;
 - b) Eiropols sniedz izmeklētājiem operatīvās analīzes atbalstu (piemēram, informāciju par iesaistīto noziedzīgo tīklu, tā metodēm,

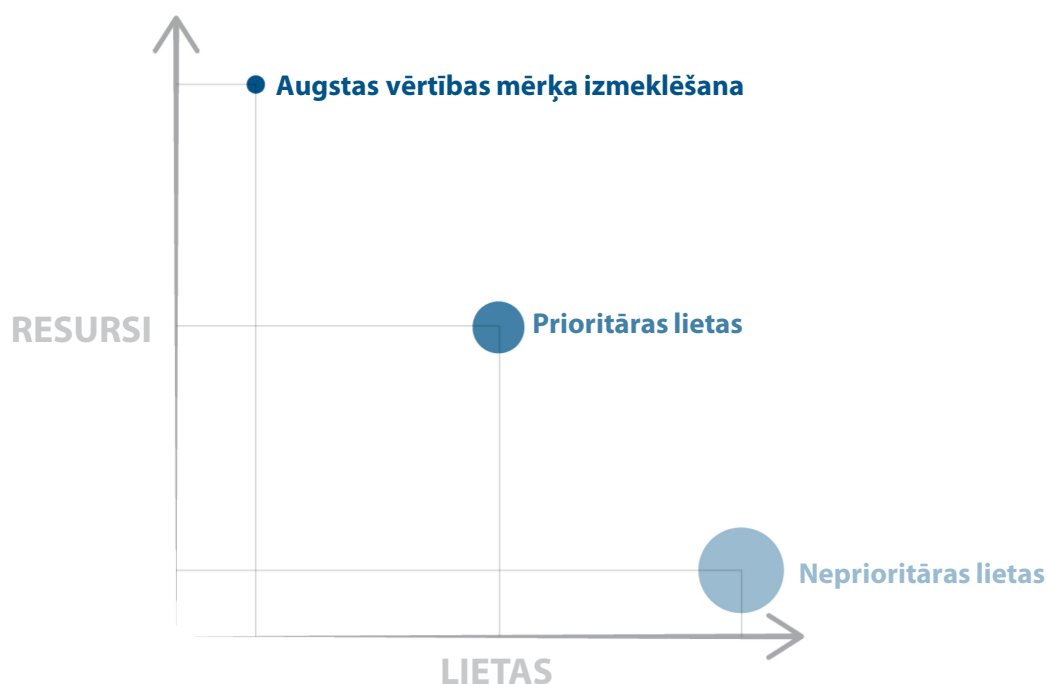
²³ <https://www.europol.europa.eu/socta-report>

²⁴ <https://www.europol.europa.eu/migrant-smuggling-use-of-small-boats-to-cross-english-channel-0>

ierobežojumiem un nodomiem), operāciju koordinācijas atbalstu un/vai operatīvo sanāksmju finansējumu;

- c) saņem intensīvāku atbalstu nekā prioritāras lietas. Galvenokārt tiek izstrādāts operatīvais plāns un izveidota operatīvā darba grupa, kuras uzdevums ir koordinēt izlūkošanas un izmeklēšanas darbības, tostarp operācijas uz vietas.

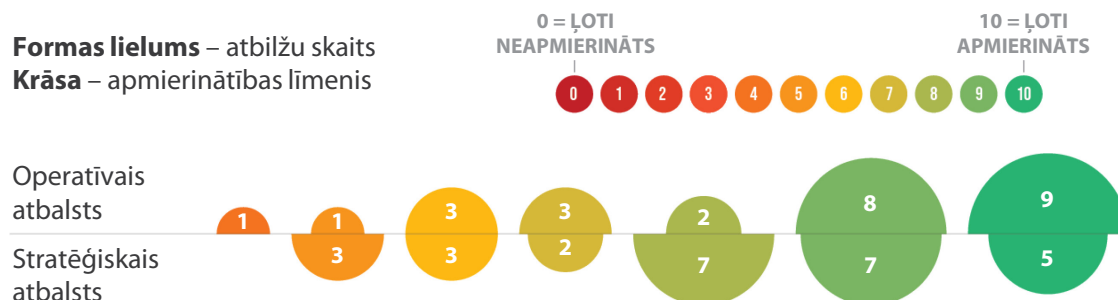
11. attēls. Saistība starp neprioritārām lietām, prioritārām lietām un HVT izmeklēšanām

Avots: ERP.

53 Kopumā Eiropola partneri bija apmierināti ar aģentūras sniegtā atbalsta kvalitāti. Skalā no 0 līdz 10 viņi novērtēja Eiropola stratēģisko atbalstu ar 8,0 un tā operatīvo atbalstu ar 8,4 (sk. [12. attēlu](#)).

12. attēls. Apmierinātība ar Eiropola stratēģisko un operatīvo atbalstu

Avots. ERP analīze, kuras pamatā ir dalībvalstu un trešo valstu atbildes uz ERP anketas jautājumiem. Vienā atbildē nebija sniegts kvantitatīvs vērtējums.

Eiropola operatīvā un stratēģiskā atbalsta rezultātus ir grūti pārbaudīt, jo Eiropols tos visaptveroši neizvērtē

54 Lai gan dalībvalstu un trešo valstu sniegtais vērtējums bija pozitīvs, snieguma rādītāju novērtēšanu apgrūtina pašreizējās ziņošanas kārtības ierobežojumi. Tālāk ir analizēti iemesli.

55 Eiropolam nav rādītāju, ar kuriem sistemātiski novērtēt, vai ieguldījums dalībvalstu lietās migrantu kontrabandas jomā (piemēram, analīzes ziņojuma sniegšana) dalībvalstī ir sasniedzis tādus darbības rezultātus kā aizturēšana, organizētās noziedzības grupu izjaukšana vai līdzekļu konfiskācija. Tas galvenokārt ir tāpēc, ka dalībvalstīm nav pienākuma šādus datus atklāt Eiropolam. Vēl viens iemesls ir tas, ka datu vākšanas process nav strukturēts, jo Eiropols saviem partneriem nav norādījis, kā ziņot par sasniegtajiem rezultātiem. Eiropols vāc datus par aizturēšanas gadījumu skaitu, kas saistīti ar “rīcības dienām” (sk. [5. izcēlumu](#)).

5. izcēlums

Rīcības dienas

Rīcības dienas ir pārrobežu operācijas, kas ar Eiropola atbalstu (piemēram, loģistikas vai analītiskais atbalsts) vērstas uz galvenajiem noziedzības “karstajiem punktiem” un noziedzības tīkliem visā ES. Rīcības dienas var būt dažādas, piemēram, tādu kontrabandistu aizturēšana, kuri migrantu kontrabandai izmanto mazas laivas, vai koordinētas darbības lidostās, lai atklātu viltotus dokumentus.

Piemēram, rīcības dienās 2020. gada 28. un 29. septembrī Eiropols palīdzēja aizturēt 12 migrantu kontrabandistus. Viņi ar mazām laivām kontrabandas ceļā pārvadāja cilvēkus pāri Lamanša jūras šaurumam. Šajā operācijā sadarbojās Beļģija, Francija, Nīderlande un Apvienotā Karaliste un to atbalstīja Eiropols un *Eurojust*.

56 Tomēr pēc rīcības dienām Eiropols ne vienmēr atjaunina savus aizturēšanas rādītājus, un *EMSC* sistemātiski neapkopo datus par citiem rezultātiem, piemēram, aktīvu konfiskāciju. Mūsu apsekojums liecina, ka tikai 33 % dalībvalstu regulāri ziņo Eiropolam par atbalsta rezultātiem migrantu kontrabandas jomā.

57 Arī *Eurostat* ir izrādījies grūti iegūt ticamus statistikas datus par migrantu kontrabandu. *Eurostat* īstenoja trīs krimināltiesību datu vākšanas izmēģinājuma projektus par “neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu” (kā definēts ES tiesību aktos), aptverot 2015., 2016. un 2017. pārskata gadu. Sākot no 2018. pārskata gada, datu vākšana ir integrēta *Eurostat* ikgadējās noziedzības statistikas aptaujā. Dalībvalstis brīvprātīgi piedalījās projektā, jo nav juridiska pamata, saskaņā ar kuru tām dati būtu jāsniedz obligāti. Gadu gaitā ir pakāpeniski pieaudzis to dalībvalstu skaits, kuras sniedz datus. Tagad to dara lielākā daļa dalībvalstu, lai gan to dati ne vienmēr ir pilnīgi. 2021. gada jūlijā galvenokārt datu kvalitātes problēmu dēļ *Eurostat* vēl nebija publicējis statistikas datus par migrantu kontrabandu.

58 Eiropols un *Frontex* statistikas datus par migrantu kontrabandu vāc arī no dalībvalstīm: *Frontex* – riska analīzei un operatīviem un stratēģiskiem nolūkiem – un Eiropols – lai ziņotu Padomei par *EMPACT*. Eiropola, *Frontex* un *Eurostat* datu vākšanas process nav saskaņots.

59 *EMSC* 2018. gadā sāka iekšēji ziņot informāciju par aizturēšanas gadījumu skaitu gadā, un gadu vēlāk tas sāka ziņot šo skaitli Komisijai. Tomēr, tā kā *EMSC* uzskata, ka trūkst regulāri atjauninātas informācija par kriminālprocesa iznākumiem un ka tāpēc nav pieejami ticami dati par aizturēšanas gadījumu skaitu, Centrs nav iekļāvis datus par

šo rādītāju savos publiskajos ziņojumos. Lai gan aizturēšanas gadījumu skaits ir redzams paziņojumos presei par rīcības dienām, publiski nav pieejami konsolidēti dati. Ikgadējie dati par identificētajiem migrantu kontrabandistiem ir pieejami tikai par ievērojamiem noziedzniekiem (*HVT*)²⁵.

60 Tomēr citas ES iestādes sniedz publiskus datus par rezultātiem. Padomes ziņojumos par *EMPACT* ir sniegta statistika par migrantu kontrabandas jomā gūtajiem rezultātiem (aizturēšanas gadījumu skaits, noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācija). Tāpat *Eurojust* gada pārskatā ir vispārējo darbības rezultātu rādītāji (aizturētās aizdomās turētās personas un konfiscētie noziedzīgi iegūtie līdzekļi).

61 *EMSC* 2019. gadā identificēja piecas *HVT*, kurās tika aizturētas visas aizdomās turētās personas. Rīcības dienās dalībvalstis ar *EMSC* atbalstu aizturēja 598 cilvēkus. Eiropols nav norādījis šo aizturēto personu klasifikāciju (tie var būt grupējumu augsta ranga locekļi vai citi izpildītāji, piemēram, organizētās noziedzības grupējumu kravas automobiļu vadītāji).

62 Tajā pašā gadā ES tika identificētas 10 989 personas, kas turētas aizdomās par migrantu kontrabandu. Jāatzīst, ka ne visi aizdomās turētie ir migrantu kontrabandisti un tiek aizturēti. Tomēr aizturēšanas gadījumu skaits rīcības dienās ir mazs. Eiropols savas darbības vienlaikus koordinē gan migrantu kontrabandas, gan citās noziedzības jomās, tostarp ir, piemēram, dokumentu viltošana vai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana. Tomēr Eiropola darbībām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un dokumentu viltošanas jomā nav snieguma rādītāju (piemēram, atklāto viltoto dokumentu skaits vai konfiscēto finanšu aktīvu vērtība). Eiropols ir izveidojis snieguma rādītāju attiecībā uz nelikumīga interneta satura izņemšanu, bet nav spējis sasniegt attiecīgo mērķrādītāju (sk. *Pielikuma 3. tabulu*).

63 Tā kā Eiropols ir pieņēmis lēmumu no 2020. gada vērst augstākās vadības uzmanību tikai uz augsta līmeņa rādītājiem, tas iznākuma rādītājiem vairs nenosaka konkrētus mērķrādītājus. Plānošanas dokumentos migrantu kontrabandas rādītāji apvienoti vienā grupā ar rādītājiem, kas attiecas uz citām darbībām, kas iekļautas kategorijā “smaga un organizēta noziedzība” (sk. *Pielikuma 1. un 2. tabulu*).

64 *EMSC* vienmēr nav sasniedzis attiecībā uz iznākuma rādītājiem izvirzītos mērķrādītājus un dažkārt ir noteicis mērķrādītājus, kas ir zemāki par iepriekšējo gadu sasniegumiem (sk. *Pielikuma 15. attēlu, 16. attēlu un 17. attēlu*).

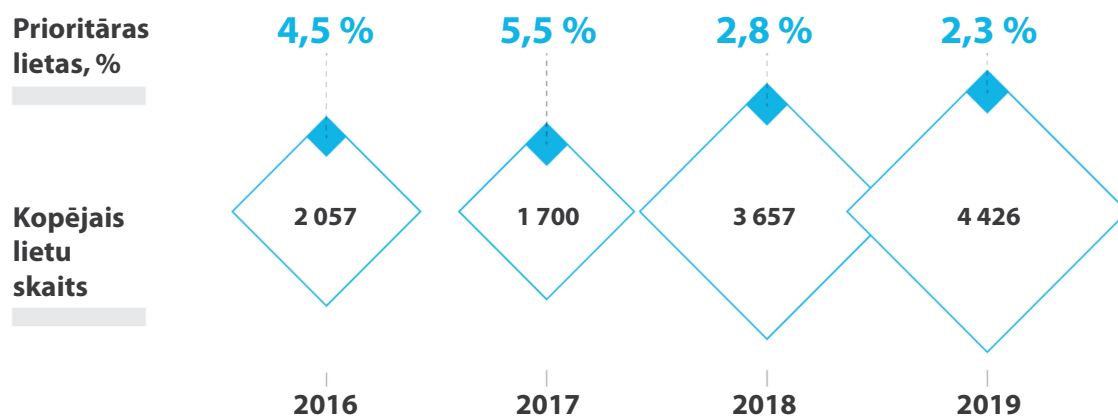
²⁵ Eiropola konsolidētais gada darbības pārskats, 22. lpp.

Eiropola lietu atlases dokumentācija nav pilnīga

65 Eiropols ir noteicis objektīvus kritērijus, lai nošķirtu neprioritāras atbalsta lietas, prioritāras lietas un HVT izmeklēšanu (sk. 52. punktu). Lai piemērotu šos kritērijus, aģentūra ir izstrādājusi prioritāšu noteikšanas procesu ar detalizētu darbplūsmu. Praksē Eiropola vecākie speciālisti un analītiķi, lemjot par prioritātes statusa piešķiršanu lietai, prioritāšu noteikšanas procesu izmanto kā vispārēju vadlīniju, vienlaikus pamatojot savu lēmumu ar profesionālo spriedumu, pieejamajiem resursiem un lietas attīstības potenciālu. Šajā nolūkā tie bieži veic novērtējumus kopā ar Eiropola koordinācijas birojiem dalībvalstīs ("koordinācijas biroji") un/vai priekšposteņa izmeklētājiem. Tā kā šī atlases procesa dokumentācija nav pilnīga, mēs nevarējām pārbaudīt, vai tas tika piemērots pareizi.

66 Lai gan kopējais lietu skaits no 2016. līdz 2019. gadam ir divkāršojies, prioritāro lietu skaits nav palielinājies (sk. 13. attēlu). Eiropols 2016. gadā 93 lietas no 2057 klasificēja kā prioritāras lietas, savukārt 2019. gadā šis skaits bija 104 no 4426 lietām.

13. attēls. Prioritārās lietas salīdzinājumā ar kopējo migrantu kontrabandas lietu skaitu, par kurām ziņots Eiropolam

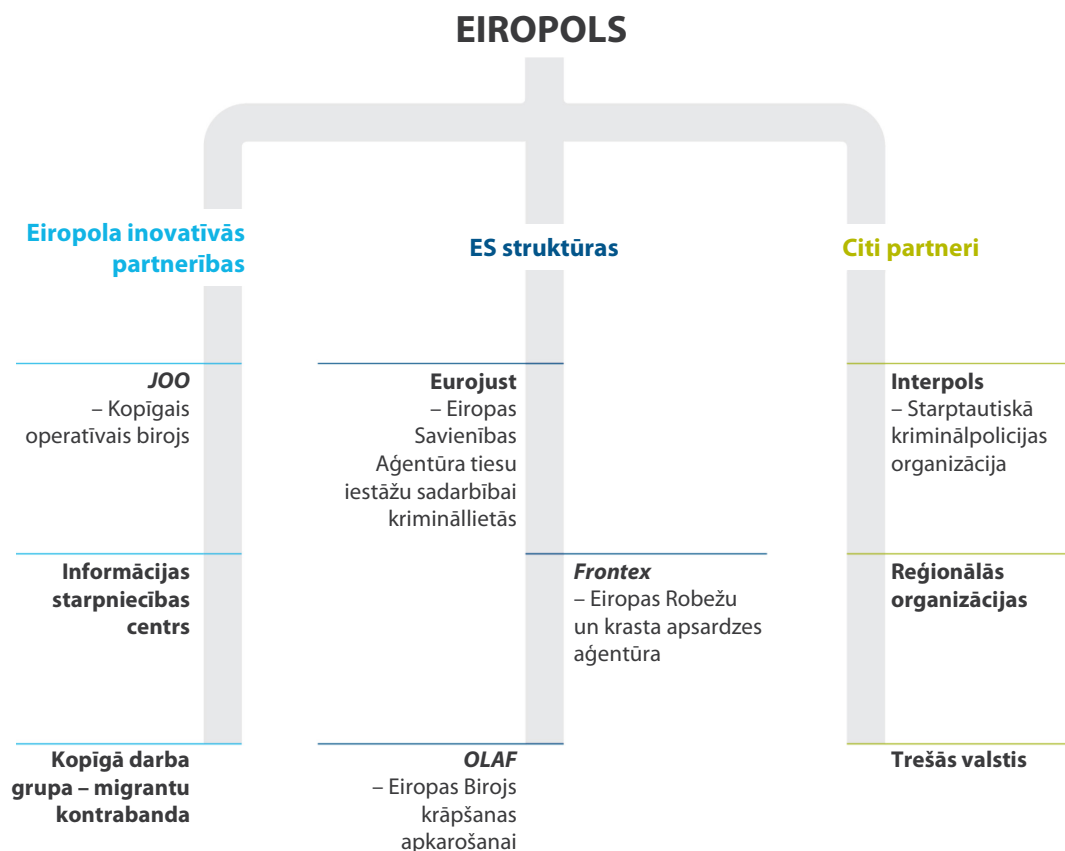

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropola datiem.

Eiropols saskaņo darbības ar partneriem, bet nedara to regulāri

67 Eiropols ne tikai atbalsta tiesībsardzības iestādes, bet arī saskaņo darbības ar citiem partneriem. Tostarp ir ES aģentūras, trešās valstis, starptautiskas organizācijas un reģionālas tiesībsardzības organizācijas (sk. 14. attēlu). Mūsu intervijas ar Eiropola partneriem un viņu atbildes uz mūsu aptaujas jautājumiem liecina, ka viņi augstu vērtē Eiropola koordinējošo lomu.

14. attēls. Koordinācijas darbībās iesaistītie Eiropola partneri

Avots. ERP.

68 Lai stiprinātu sadarbību, Eiropols atbalsta vairākas inovatīvas partnerības un piedalās tajās:

- **kopīgā darba grupa (JLT) migrantu kontrabandas jautājumos**, kurā apvienoti sadarbības koordinatori, kas norīkoti Eiropola galvenajā mītnē no dalībvalstīm un trešām valstīm. EMSC regulāri rīko JLT sadarbības koordinātoru sanāksmes, un lielākā daļa aptaujas respondentu uzskatīja, ka tas ir uzlabojis dalībvalstu sadarbību un koordināciju migrantu kontrabandas jomā;
- **informācijas starpniecības centrs** – uzlabo informācijas apmaiņu, apvienojot tādus partnerus kā Frontex un Interpols, kā arī tādas mazāk tradicionālas puses kā, piemēram, kopējās drošības un aizsardzības politikas misijas. Starpniecības centrs izveidots, lai pārrunātu vispārējās tendences, kā arī konkrētus gadījumus;
- **kopīgais operatīvais birojs Vīnē** – reģionāla operatīvā platforma starptautiskās izmeklēšanas jomā saistībā ar migrantu kontrabandas organizētās noziedzības grupām, kuras darbojas Rietumbalkānu un Vidusjūras centrālajos maršrutos.

Birojs atbalsta policijas pārrobežu sadarbību un iesaista operācijās starptautiskus izmeklētājus.

69 Tomēr Eiropolam nav lietišķas sadarbības ar citām Eiropas koordinācijas platformām, kas iesaistītas cīņā pret migrantu kontrabandu, piemēram, ar Dienvidaustrumeiropas Tiesībaizsardzības centru, Dienvidaustrumeiropas Policijas sadarbības konvenciju vai Integrēto cīņu pret organizēto noziedzību Baltijas jūras reģionā.

70 Eiropolam nav arī darba vienošanos ar reģionālām tiesībaizsardzības sadarbības platformām ārpus Eiropas, piemēram, *ASEANAPOL*, *AMERIPOL* un *AFRIPOL*.

71 Visbeidzot, mūsu apsekojums un intervijas ar trešo partnervalstu pārstāvjiem liecina, ka Eiropols iesaista viņus savās darbībās, lai gan ne vienmēr tas notiek regulāri. Atbildot uz mūsu aptaujas jautājumiem, dažas trešās puses izteica vēlmi aktīvāk iesaistīties operatīvajās darbībās kopā ar Eiropolu. Tomēr šāda iesaistīšanās ir atkarīga ne tikai no Eiropola, bet arī no tās dalībvalsts gribas, kura vada attiecīgo izmeklēšanu.

Secinājumi un ieteikumi

72 Mēs izskatījām Eiropola atbalstu dalībvalstīm cīņā pret migrantu kontrabandu. Kopumā mēs secinām, ka Eiropols ir vērtīgs partneris un svarīgs informācijas apmaiņas centrs. Tomēr tas visu laiku sastopas ar problēmām, kas kavē pilnībā izmantot ārējos informācijas avotus, un tā sniegtā atbalsta rezultāti netiek sistemātiski mērīti, tāpēc tos ir grūti pierādīt.

73 Mēs novērtējām Eiropola kā Eiropas centra lomu informācijas apmaiņā par noziedzību. Mēs konstatējām, ka dalībvalstu tiesībsardzības iestādes un trešās personas ir aktīvi sniegušas Eiropolam informāciju, tomēr partneru iesaistīšanās līmenis nebija vienāds. Laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam informācijas apmaiņa notika aizvien aktīvāk (sk. 23. punktu).

74 Neskatoties uz šo pozitīvo tendenci, mēs atklājām problēmas, kas ietekmē Eiropola iegūtās informācijas pilnīgumu. Lielākā daļa šo problēmu neattiecas tikai uz migrantu kontrabandas jomu, un Eiropols tās nevar kontrolēt. Galvenās problēmas ir: i) dalībvalstu nevienādi aktīvā informācijas ievadīšana Eiropola datubāzēs; ii) problēmas, kas saistītas ar divpusēju sarunu sākšanu starptautisku nolīgumu noslēgšanai ES līmenī ar prioritārām trešām valstīm un iii) Eiropola nespēja tieši vākt un analizēt savu uzdevumu izpildei vajadzīgo privāto struktūru informāciju (24.–32. punkts).

75 Eiropolam kā Eiropas kriminālās informācijas centram ir vajadzīga piekļuve visām attiecīgajām datubāzēm. Tomēr patlaban Eiropolam nav pieejami visi attiecīgie datu avoti vai arī tie netiek izmantoti tik daudz, cik varētu (33.–39. punkts).

1. ieteikums. Izmantot visus attiecīgos informācijas avotus

Lai savā informācijas centrā iegūtu pilnīgākus datus, Eiropolam

- a) jāizmanto nesen izveidotais *SIRENE* birojs un PDR/IPI un *EURODAC* datubāzes, lai saskaņā ar īpašiem nosacījumiem, kas paredzēti attiecīgajā tiesiskajā regulējumā, iegūtu attiecīgu informāciju;
- b) jāizveido piekļuve vīzu informācijas sistēmas (VIS) datubāzei analīzes nolūkos;
- c) jāpalīdz Komisijai sagatavot tiesību aktu priekšlikumus, lai Aģentūrai nodrošinātu piekļuvi citiem attiecīgiem datu avotiem, piemēram, Prīmes sistēmai, un papildu

informācijas kategorijām, kas pieejamas, izmantojot Šengenas informācijas sistēmas (SIS).

Termiņš: 2022. gada jūnijs.

76 Kopumā mūsu aptauja liecina, ka dalībvalstis un trešās valstis augstu vērtē Aģentūras sniegto informāciju. Tomēr pilnīga sadarbība starp Eiropola un dalībvalstu datubāzēm vēl nav panākta, tāpēc datu apmaiņa nav pietiekami efektīva. Eiropols ir sācis īstenot projektu “Vaicājumi Eiropola sistēmās” (*QUEST*), kas dalībvalstīm nodrošina iespēju piekļūt Eiropola informācijas sistēmai no valstu sistēmām. To plānots pabeigt līdz 2021. gada jūnijam. 2020. gadā tika sākts jauns projekts *QUEST+*. Tas valstu iestādēm nodrošinās iespēju veikt vaicājumus Eiropola analīzes sistēmā, izmantojot valsts sistēmas. Izmēģinājuma posms ir plānots 2021. gadā, un tajā piedalīsies ne vairāk kā sešas dalībvalstis (40.–43.punkts).

77 Mēs atklājam arī problēmas, kas saistītas ar datu apmaiņu ar citām ES aģentūrām. Viena no galvenajām ieinteresētajām personām cīņā pret migrantu kontrabandu ir *Frontex*, kas sniedz Eiropolam operatīvus datus. Tomēr Eiropols nevar nosūtīt savā rīcībā esošos persondatus, jo līdz šim juridisku iemeslu dēļ *Frontex* nevarēja saņemt operatīvos persondatus. Turklāt, lai gan 2016. gada Eiropola regulā ir paredzēta savstarpēja netieša piekļuve Eiropola un *Eurojust* datubāzēm, šādas piekļuves izveide notika ļoti lēni. Līdz šim Eiropols savā pamatdarbībā, tostarp saistībā ar migrantu kontrabandu, nav izmantojis inovatīvas IT iespējas, piemēram, datu izguvi vai mākslīgo intelektu. Vispārējās IT infrastruktūras pārveide Aģentūrai sniedz iespēju to izdarīt (44.–48. punkts).

2. ieteikums. Uzlabot Eiropola un tā partneru savstarpējo datu apmaiņu

Eiropolam jāuzlabo datu apmaiņa kopā ar valstu tiesībsardzības iestādēm un attiecīgajām ES aģentūrām

- a) palielinot sadarbību starp valstu kriminālās informācijas datubāzēm un savām datubāzēm, savlaicīgi pabeidzot projektus *QUEST* un *QUEST+*;
- b) uzlabojot sadarbību ar *Frontex*, proti, izmantojot savstarpējo datu apmaiņu, un ar *Eurojust*, proti, izmantojot netiešu piekļuvi datubāzēm;
- c) izmantojot inovatīvas IT spējas datu apstrādei un apmaiņai ar partneriem.

Termiņš: 2022. gada jūnijs.

78 Dalībvalstis un trešās partnervalstis augstu vērtē Aģentūras sniegto stratēģisko un operatīvo atbalstu. Tās stratēģisko atbalstu veido *ad hoc* un regulārie ziņojumi. Tās operatīvais atbalsts var būt kriminālizlūkošanas datu analīze vai intervences pasākumi uz vietas, koncentrējoties uz gadījumiem, kuros iesaistīti noziedznieki, kas atzīti par ļoti svarīgiem mērķiem (50.–53. punkts).

79 Eiropola atbalsta rezultātus ir grūti pārbaudīt, jo Aģentūra tos nevar visaptveroši izmērīt. Aizturēšanas gadījumu skaita rādītājs attiecas tikai uz aizturēšanu rīcības dienās, tomēr nav rādītāju par citiem rezultātiem, piemēram, par atsavinātajiem aktīviem. Tas ir tāpēc, ka dalībvalstīm nav sistemātiskas procedūras, ko izmantot, lai ziņotu datus par rezultātiem, kas iegūti ar EMSC atbalstu. Tāpēc EMSC publiskajos gada ziņojumos aizturēšanas gadījumu skaitu nav iekļāvis (54.–62. punkts).

80 Eiropolam nav snieguma rādītāju attiecībā uz cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un dokumentu viltošanu, kas arī ir saistīta ar migrantu kontrabandu. (62. punkts). Līdz 2019. gadam Eiropola publicētajos plānošanas dokumentos tika ziņots par mērķrādītājiem attiecībā uz snieguma rādītājiem, kas saistīti ar migrantu kontrabandu. Tomēr no 2020. gada ārējos ziņojumos mērķrādītāji ir apvienoti vienā grupā attiecībā uz smagu organizēto noziedzību. Tādējādi attiecīgie snieguma rādītāji ir pieejami tikai organizācijā (63. un 64. punkts).

3. ieteikums. Uzlabot Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centra darbību uzraudzību un ziņošanu par tām

Lai uzlabotu *EMSC* darbību uzraudzību un ziņošanu par tām, Eiropolam

- a) jāprasa dalībvalstīm un partneriem no trešām valstīm ziņot Aģentūrai par rezultātiem, ko tās sasniegušas, izmantojot atbalstu prioritāru lietu izmeklēšanā migrantu kontrabandas jomā;
- b) jāizstrādā īpaši rādītāji attiecībā uz centieniem apkarot dokumentu viltošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu;
- c) savos gada publiskajos ziņojumos jāpublicē konsolidēti gada dati par rezultātiem, kas gūti, migrantu kontrabandas jomā sniedzot atbalstu dalībvalstīm un trešo valstu partneriem;
- d) plānošanas dokumentos atkārtoti jāievieš izvēlētie *EMSC* snieguma rādītāji un gada mērķrādītāji.

Terminš: 2022. gada 1. ceturksnis.

81 Prioritāro lietu noteikšanas process, kas pamatots ar atbilstīgiem kritērijiem, palīdz Eiropolam piešķirt resursus tur, kur tie ir visvairāk vajadzīgi. Šā procesa pamatā daļēji ir iesaistīto speciālistu profesionāls vērtējums, taču tas nav pienācīgi dokumentēts. Tāpēc nav pietiekamu pierādījumu, kas apliecinātu, ka Eiropols piešķir resursus tām lietām, kurām tie ir visvairāk vajadzīgi (65. un 66. punkts).

82 Eiropols saskaņo darbības ar citām ieinteresētajām pusēm, bet ne vienmēr tas notiek regulāri. Šim nolūkam tā ir izveidojusi inovatīvas partnerības ar Eiropas organizācijām, kas nodrošina iespēju ātri apmainīties ar informāciju un intensīvi sadarboties. Eiropols arī cenšas noslēgt darba nolīgumus ar reģionālajām tiesībsardzības organizācijām. Tomēr Eiropolam nav lietišķas sadarbības ar citām Eiropas sadarbības struktūrām, kas iesaistītas cīņā pret migrantu kontrabandu (67.–71. punkts).

4. ieteikums. Uzlabot prioritāro lietu noteikšanas procesa pārredzamību

Lai pierādītu, ka izvēlas visatbilstīgākās lietas, Eiropolam

- a) jā saglabā pierādījumi, ka Aģentūra sistemātiski un konsekventi piemēro prioritāšu noteikšanas kritērijus, lai klasificētu visas ienākošās lietas;
- b) jāveic uzskaitē par vērtējumu attiecībā uz visām lietām, kas izskatītas prioritāšu noteikšanas procesā.

Terminš: 2021. gada beigās.

Šo ziņojumu 2021. gada 13. jūlijā Luksemburgā pieņēma III apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Bettina JAKOBSEN*.

—

Klaus-Heiner Lehne

Pielikums

I pielikums. Eiropola ziņošanas un snieguma rādītāji migrantu kontrabandas jomā

Eiropols 2019. gadā sagatavoja šādus ziņojumus, kuros izklāstīta informācija par darbībām migrantu kontrabandas izskaušanai:

- “Eiropola plānošanas dokuments”, kas prasīts Eiropola regulas 16. panta 5. punkta d) apakšpunktā un kurā noteikti trīs gadu mērķi un izstrādāta gada darba programma;
- “Konsolidētais Eiropola gada darbības pārskats”, kas paredzēts Eiropola regulas 16. panta 5. punkta g) apakšpunktā un kas ietver informāciju par Eiropola gada darba programmas īstenošanu;
- “EMSC gada darbības pārskats”, kurā sabiedrībai sniegta informācija par EMSC darbībām. Šajā ziņojumā ir sniegts atsevišķs rādītāju kopums attiecībā uz “nelikumīgas ieceļošanas un uzturēšanās nodrošināšanu” (migrantu kontrabandu) un “cilvēku tirdzniecību”;
- “Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centra ziņojums par neatbilstīgas migrācijas veicināšanu” – nepubliskots divu mēnešu ziņojums, kuru nosūta Komisijai un kurā sniegta informācija par EMSC darbībām. Tas ietver 41 galveno snieguma rādītāju (KPI), kas grupēti septiņās kategorijās²⁶, lai novērtētu EMSC pamatdarbības jomas;
- “EMSC/AP “Migrantu kontrabanda” ieguldījums Eiropola Operāciju direktorāta ceturkšņa uzraudzības ziņojuma sagatavošanā” – iekšējs dokuments, ko korporatīvā līmenī nosūta Eiropola Operāciju direktorātam. Ziņojumā sniegta statistika par sešiem izvēlētiem rādītājiem un izskaidrotas darbību tendences;
- Īsais Eiropola ziņojums, kurā sabiedrībai sniegta informācijas un skaitliskais kopsavilkums par Eiropola darbībām.

²⁶ Informācijas apmaiņas apstrādes dati, kopīgā operatīvā vienība MARE, operatīvā analīze, operatīvās sanāksmes, rīcības dienas, izvietošana/atbalsts uz vietas, stratēģiskās un tematiskās sanāksmes.

1. tabula. Eiropola 2020. gada rādītāji smagu noziegumu un organizētās noziedzības apkarošanas jomā

RĀDĪTĀJI	2020. GADA MĒRĶRĀDĪTĀJS
Lietu skaits, kad ir identificēti ļoti svarīgi mērķi	10
Izveidoto operatīvo darba grupu skaits	5
Iesniegtie operatīvie ziņojumi par smagām organizētās noziedzības lietām (SOC)	3 000
Ar SOC saistītās atbalstītās darbības	370
Apmierinātība ar operatīvo atbalstu un analīzi SOC jomā	8

Avots: Eiropola plānošanas dokuments 2020.–2022. gadam, 49. lpp.

2. tabula. Eiropola mērķrādītāji 2016.–2019. gadam

KORPORATĪVIE DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	2016	2017	2018	2019
<i>SIENA</i> ziņojumi, ar kuriem apmainās saistībā ar neatbilstīgu migrāciju	15 447	22 650	20 000	Nav mērķrādītāja*
<i>EMSC</i> atbalstīto operāciju skaits (AP “Migrantu kontrabanda” un AP “Phoenix”)	Dati nav pieejami	Dati nav pieejami	130	130
Atbalsts uz vietas saistībā ar <i>EMSC</i> (dienas ES un ārpus ES)	1 595	1 400	1 800	700
Satura apjoms, ko Vienība ziņošanai par interneta saturu (<i>IRU</i>) novērtējusi saistībā ar migrantu kontrabandu	Dati nav pieejami	1 000	1 000	900
<i>IRU</i> pieņemto lēmumu par atzinuma pieprasījumu procentuālā daļa saistībā ar nelikumīgu migrāciju	Dati nav pieejami	75 %	90 %	Dati nav pieejami
<i>IRU</i> sekmīgo pieprasījumu procentuālā daļa saistībā ar nelikumīgu migrāciju		80 %	85 %	75 %

* Eiropols uzskata – tā kā informācija apmaiņa ir labi izveidota, no 2019. gada mērķrādītājs *SIENA* ziņojumiem vairs nav jānosaka; tāpēc rādītājs tika svītrots no darba programmas.

Avots: Eiropola 2016. gada konsolidētais gada darbības pārskats un plānošanas dokumenti 2017.–2019. gadam, 2018.–2020. gadam un 2019.–2021. gadam.

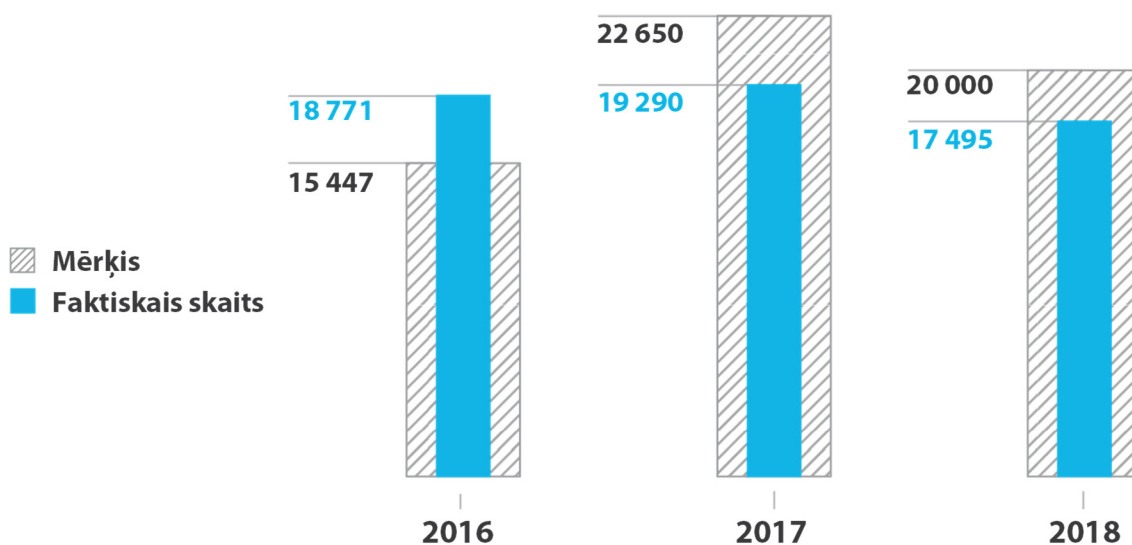
3. tabula. *IRU* rezultāti attiecībā uz migrantu kontrabandu

	2016. gada beigas	2017. gada beigas	2018. gada beigas	2019. gada beigas
Eiropola novērtētie satura vienumi	172	693	805	831
Satura vienumu mērķrādītājs	–	1 000	1 000	900
% no sekmīgiem <i>IRU</i> pieprasījumiem	88 %	78 %	98 %	–
Mērķrādītāja % no sekmīgiem pieprasījumiem	–	80 %	85 %	75 %

NB! Tā kā platformā ziņošanai par interneta saturu (*IRMA*) radās tehniskas problēmas, dati par 2019. gadu nav pieejami.

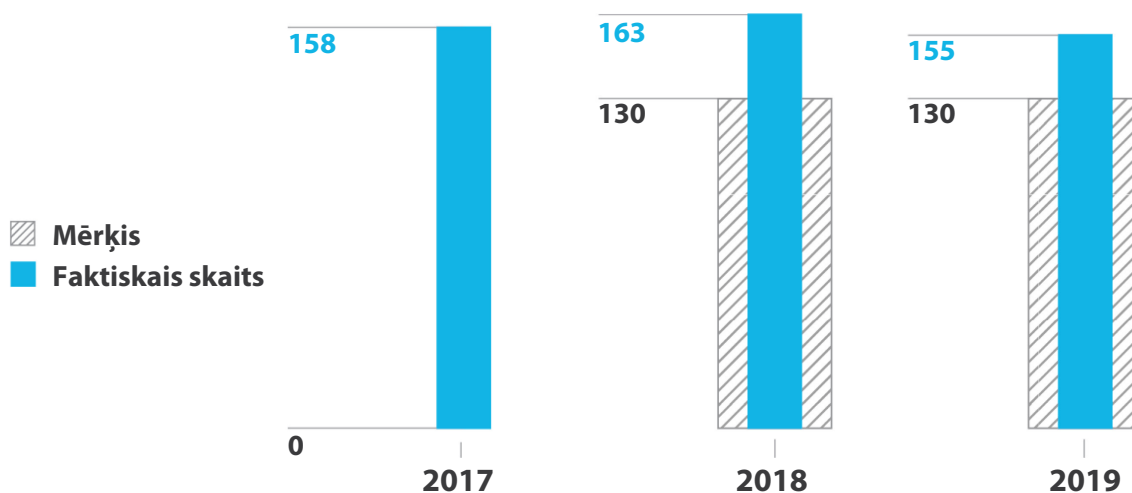
Avots: Eiropols.

15. attēls. Apmaiņa ar *SIENA* ziņojumiem par nelikumīgu migrāciju

Avots. ERP, pamatojoties uz Eiropola darba programmām un konsolidētajiem gada darbības pārskatiem.

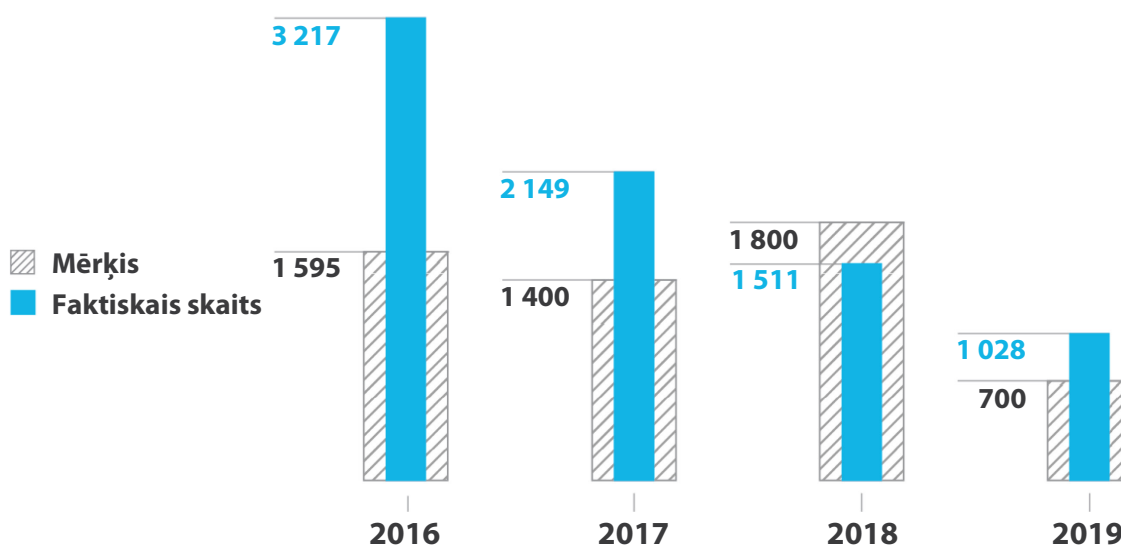
16. attēls. EMSC atbalstīto operāciju skaits

Uzmanību! 2016. un 2017. gadam mērķrādītāji netika noteikti.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropola darba programmām un konsolidētajiem gada darbības pārskatiem.

17. attēls. EMSC sniegtais atbalsts uz vietas (dienās)

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropola darba programmām un konsolidētajiem gada darbības pārskatiem.

Akronīmi un saīsinājumi

AFRIPOL: Āfrikas Savienības Mehānisms policijas sadarbībai

AMERIPOL: Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas policijas savienība

AP: analīzes projekts

IPI: iepriekšēja pasažieru informācija

ASEANAPOL: ASEAN valstu policijas priekšnieki

EAS: Eiropola analīzes sistēma

EIS: Eiropola informācijas sistēma

EMSC: Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs

EMPACT: Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem

Eurodac: Eiropas pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēma

Eurojust: Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai

Eiropols: Eiropas Savienības Aģentūra tiesībaizsardzības sadarbībai

Frontex: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra

HVT: ļoti svarīgs mērķis

IRU: ES vienība ziņošanai par interneta saturu

JLT: Kopīgā darba grupa – migrantu kontrabanda

DV TAI: dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādes

PDR: pasažieru datu reģistrs

QUEST: vaicājums Eiropola sistēmās

SIENA: drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogramma

SIRENE: papildinformācijas pieprasījums par valsts ziņojumiem

SIS II: Šengenas Informācijas sistēma

VIS: vīzu informācijas sistēma

Glosārijs

Analīzes projekts: platforma, kurā var veikt operatīvo analīzi, lai atbalstītu starptautiskas kriminālizmeklēšanas un kriminālizlūkošanas darbības.

Drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogramma: ES dalībvalstu tiesībsardzības iestāžu un trešo personu saziņas kanāls, iesaistot vai neiesaistot Eiropolu.

Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem: *ad hoc* struktūra cīņai pret galvenajiem draudiem, ko ES rada organizētā un smagā starptautiskā noziedzība, apvienojot ES dalībvalstis, iestādes un aģentūras, kā arī citus starptautiskos publiskā un privātā sektora partnerus.

Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs: Eiropola struktūrvienība, kas nodarbojas ar migrantu kontrabandas un cilvēku tirdzniecības jautājumiem.

Eiropola analīzes sistēma: droša informācijas sistēma, kas pieejama tikai Eiropola darbiniekiem, lai glabātu un apstrādātu operatīvo informāciju, ko sniedz valstu tiesībsardzības iestādes un citi Eiropola partneri.

Eiropola informācijas sistēma: Eiropola un dalībvalstu izmantotā datubāze par personām, kas tiek turētas aizdomās par noziedzīgu nodarījumu vai ir notiesātas par šādu nodarījumu saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem vai Eiropola kompetencē esošā noziegumu jomā.

Eiropols: ES aģentūra, kas atbalsta dalībvalstis terorisma, kibernetiskās noziedzības un citu smagas noziedzības veidu novēršanā un izmeklēšanā, ja šī noziedzība skar divas vai vairāk dalībvalstis.

Ļoti svarīgs mērķis: persona, kuru tur aizdomās par to, ka tā pēdējā gadā ir plānojusi, gatavojusi vai izdarījusi vienu vai vairākus noziedzīgus nodarījumus, kas definēti Eiropola regulas 3. pantā, un kura tāpēc divām vai vairāk dalībvalstīm rada augstu risku attiecībā uz smagu un organizētu noziedzību.

Prīmes sistēma: dalībvalstu grupa, kas parakstījusi 2005. gada Konvenciju par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu, pārrobežu noziedzību un neatbilstīgu migrāciju.

Rīcības diena: saskaņota kopīga valstu tiesībsardzības iestāžu operācija ES, ko atbalsta Eiropols, lai izskaustu pārrobežu organizēto noziedzību.

Komisijas, EĀDD, *Frontex*, *Eurojust* un Eiropola atbildes

Komisijas un EĀDD atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59363>

Frontex atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59363>

Eurojust atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59363>

Eiropola atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59363>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59363>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzami notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekles *Bettina Jakobsen* vadītā III apakšpalāta, kuras pārziņā ir ārējo darbību un drošības un tiesiskuma izdevumu jomu revīzija. Revīziju vadīja ERP locekle *Bettina Jakobsen*, kam palīdzēja privātā biroja vadītāja *Katja Mattfolk* un privātā biroja atašējs *Paolo Rexha*, galvenā vadītāja *Sabine Hiernaux-Fritsch*, darbuzdevuma vadītāji *Piotr Senator* un *Roberto Ruiz Ruiz*, revidenti *Andrej Minarovic* un *Erik Kotlarik*. *Michael Pyper* sniedza lingvistisko atbalstu.

Bettina Jakobsen

Katja Mattfolk

Piotr Senator

Erik Kotlarik

Michael Pyper

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2021.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku īsteno ar [Eiropas Revīzijas palātas Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piem., individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas izmaiņas. Atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt dokumentu sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jums ir jānoskaidro papildu tiesības, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piem., ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu. Ja atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, jums var būt jāprasa atļauja tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā un jums nav licencēti.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Eiropas Revīzijas palātas logotipa izmantošana

Eiropas Revīzijas palātas logotipu nedrīkst izmantot bez Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-6547-8	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/41693	QJ-AB-21-019-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-6550-8	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/679681	QJ-AB-21-019-LV-Q

Migrantu kontrabanda pēdējos gados ir radījusi ES nopietnu humānu un drošības problēmu. Revīzijā mēs novērtējām, vai Eiropols efektīvi atbalsta ES dalībvalstis migrantu kontrabandas organizēšanā iesaistīto noziedzīgo tīklu likvidēšanā. Mēs konstatējām, ka Eiropola partneri augstu novērtē sniegto atbalstu, taču nepilnības rezultātu novērtēšanā neļāva mums pilnībā novērtēt atbalsta ietekmi. Vēl konstatējām, ka aģentūra dažkārt nepilnīgi izmanto pieejamos Eiropas datu avotus. Mēs iesakām Eiropolam izmantot visus pieejamos datu avotus; uzlabot datu apmaiņu ar partneriem; uzlabot snieguma uzraudzību un ziņošanu par savām darbībām migrantu kontrabandas jomā; aģentūrai būtu arī jāpadara pārredzamāks process, ar kuru nosaka prioritārās migrantu kontrabandas lietas, kuru izcelsme ir dalībvalstīs.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors